

Advies nr 10/2014 van 5 februari 2014

Betreft: Advies uit eigen beweging betreffende het Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens, zoals dit werd gestemd door de Commissie LIBE van het Europees Parlement op 17 oktober 2013 (CO-A-2014-001)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verslag van de heer Willem Debeuckelaere, voorzitter en Stefan Verschuere, ondervoorzitter;

Brengt op 5 februari 2014 het volgend advies uit:

Executive Summary

Op 21 november 2012 bracht de CBPL uit eigen beweging een kritisch advies uit over het Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (hierna "het ontwerp van Verordening") dat door de Europese Commissie werd neergelegd.

In het verlengde van de in advies 35/2012 geformuleerde bezwaren en commentaren, formuleert de CBPL hierna haar standpunt over de ontwerptekst die in het raam van de medebeslissingsprocedure op 17 oktober 2013 werd gestemd door de leidende Commissie "burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken" van het Europees Parlement (hierna de Commissie LIBE).

De CBPL wil de aandacht vestigen van zowel de bevoegde Europese parlementsleden als van de (Belgische) politieke verantwoordelijken – vandaag en na de eerstkomende verkiezingen – op de gevolgen van de koers die ingeslagen werd door de leidende Commissie. Heel bijzondere aandacht wordt besteed aan bepaalde concepten die niet voorkomen in het ontwerp dat door de Europese Commissie werd neergelegd (pseudonieme gegevens), die een andere dimensie krijgen in de ogen van de Europese Parlementsleden (certificering, BCR "verwerkers") of die bijvoorbeeld sterk ter discussie staan op het niveau van de Raad (profilering, principe van het centraal contactpunt of "one-stop-shop", mogelijkheden tot instellen van beroep, historisch, wetenschappelijk of statistisch onderzoek).

Een sterkere bescherming van de rechten van de betrokkenen? Een van de uitgesproken doelstellingen van de hervorming van de gegevensbescherming is de versterking van de rechten van de betrokkenen, meer in het bijzonder in het alomtegenwoordige digitale tijdperk en ten opzichte van de giganten van het internet (Europese en niet-Europese). In haar advies 35/2012 heeft de CBPL meteen haar twijfels geuit over de daadwerkelijke versterking die zou geboden worden door het ontwerp van Verordening, in het bijzonder ten opzichte van het acquis van de richtlijn 95/46/EG. Een reële bescherming verloopt natuurlijk via de inhoud van het recht maar ook via de effectieve uitvoering ervan (onder meer uitvoerbaar voor de verantwoordelijken voor de verwerking) en, *in fine*, via de middelen die ter beschikking worden gesteld van de betrokkene om zijn rechten te laten gelden, zowel tegenover de verantwoordelijke voor de verwerking als bij de toezichthoudende autoriteit en de gerechtelijke instanties. Ter ondersteuning van deze stelling formuleert de CBPL volgende commentaren.

I. Een passend toepassingsgebied

1. De gegevensverwerkingen die uitgevoerd worden in het raam van het gebruik van sociale netwerken mogen niet volledig ontsnappen aan de toepassing van het ontwerp van Verordening. Haar materieel toepassingsgebied moet die verwerkingen omvatten en de draagwijdte van de uitzondering voor louter persoonlijke en huishoudelijke activiteiten moet zodanig gedefinieerd worden dat die verwerkingen gedekt zijn door de Verordening (punt 6 e.v.).
2. De CBPL verzet zich tegen de invoeging van het begrip "pseudonieme gegevens", of zij nu het resultaat zijn van een codering of een identificatiemiddel in de digitale omgeving. De invoeging in het ontwerp van Verordening van een subcategorie persoonsgegevens, bemoeilijkt nog meer de interpretatie van de huidige begrippen "persoonsgegevens" en "anonieme gegevens", waarop het van kracht zijnde stelsel berust. Door overigens te voorzien in een onduidelijk "light" regime voor deze categorieën persoonsgegevens, zou de geplande hervorming uitmonden in een onaanvaardbare verzwakking van het gewaarborgd beschermingsniveau (punt 9 e.v.).

II. Passende definities

3. De CBPL pleit voor een definitie van gegevens betreffende de gezondheid die rekening houdt met de context waarin de verwerking van dergelijke gegevens zich zou voordoen (punt 15 e.v.). In de gevallen waarin het gaat om verwerkingen voor therapeutische doeleinden, verzet zij zich ook tegen de noodzaak om te voorzien in een specifieke wetgeving die de verwerking toelaat (punt 129 e.v.).

III. Een passend afwijkingsstelsel

4. De Commissie LIBE beperkt de mogelijke vrijstellingen voor toepassing van de Verordening, hetzij via artikelen waarvan kan worden afgeweken, hetzij via redenen waarom een lidstaat een afwijkend regime kan invoeren. De CBPL waarschuwt de lezer in dit opzicht voor de schrapping van het begrip "algemeen belang van de Unie of van een lidstaat" en de vervanging hiervan door enkel "taxation matters" (punt 56 e.v.).

IV. Effectieve, versterkte rechten voor de betrokkenen (of op z'n minst gevrijwaard ten opzichte van het acquis van de richtlijn 95/46/EG)

5. De CBPL verwelkomt de wijzigingen die door de Commissie LIBE werden aangebracht aan de inhoud van de informatieverstrekking die aan de betrokkenen moet worden gedaan, meer

specifiek wat betreft de bewaringstermijn van de gegevens, de ingevoerde veiligheidsmaatregelen, de logica die voorafgaat aan de verwerking, de specifieke informatie-elementen ingeval van profilering en de waarborgen die grensoverschrijdende gegevensstromen omkaderen. Zij is echter niet overtuigd over de toegevoegde waarde van de voorgestelde pictogrammen. Tenslotte verzet zij zich tegen de opheffing van sommige rechten van de betrokkenen indien de verantwoordelijke voor de verwerking onderworpen zou zijn aan het beroepsgeheim (punt 18 e.v.).

6. De CBPL betreurt dat de schrapping van de woorden "recht om te worden vergeten" in de titel van artikel 17 niet gepaard gaat met meer *verduidelijking wat betreft de draagwijdte van het recht op uitwissing* dat in dit artikel wordt bepaald. Meer in het bijzonder meent de CBPL dat de verplichting voor de verantwoordelijken voor de verwerking om alle derden te contacteren die wettig opnieuw gegevens zouden hebben verspreid die oorspronkelijk werden verwerkt, praktisch moeilijk uitvoerbaar is (punt 24 e.v.)
7. De CBPL merkt op dat de Commissie LIBE geen echt tegengewicht biedt voor de verzwakking van *het recht op verzet*. Het recht op verzet zoals bepaald in de Privacywet (WVP) verdwijnt immers in de gevallen waarin de toestemming van de betrokkene de rechtsbasis vormt van een gegevensverwerking. De afweging van belangen die door de verantwoordelijke voor de verwerking zelf moet gemaakt worden – en die hem ertoe kan aanzetten de uitoefening van een recht door betrokkene te weigeren - creëert het onaanvaardbaar risico dat verantwoordelijken voor de verwerking voortdurend hun gerechtvaardigd belang zouden inroepen om zich te verzetten tegen de uitoefening van het recht op verzet (punt 31 e.v.).
8. Betreffende de voorgestelde omkadering van *profilering* pleit de CBPL voor een beschermingsregime dat zowel de verwerkingen in het kader van profilering, als de geautomatiseerde beslissingen omkadert zoals bedoeld in artikel 15 van de Richtlijn 95/46/EG. Betreffende de profilering als dusdanig zouden zowel de *creatie* van een profiel als de toepassing ervan moeten worden geregeld naar de geest van de Aanbeveling van de Raad van Europa betreffende profilering, en het recht op anonimiteit dat zij invoert (punt 33 e.v.).
9. De CBPL betreurt de herleiding van de verplichte *documentatie* tot het strikte minimum. De aldus opgevatte verplichting noopt de verantwoordelijke voor de verwerking niet langer zich bij zijn geplande verwerkingen pertinente vragen te stellen over de beginselen inzake gegevensbescherming zoals dit het geval is met de huidige aangifteplicht die hierdoor zou worden vervangen. De CBPL meent dat de documentatie naast de contactgegevens van de verantwoordelijken voor de verwerking, verwerkers, vertegenwoordiger, functionaris voor de gegevensbescherming en eventuele ontvangers, een beknopte omschrijving zou moeten

bevatten van de verwerkingen met de beoogde doeleinden en de categorieën verwerkte gegevens (punt 60 e.v.).

10. De CBPL vraagt dat het *stelsel van sectorale comités en hun machtigingsbevoegdheid* voor sommige specifieke gegevensverwerkingen in de nieuwe Europese reglementering zou worden behouden. Zij is er namelijk van overtuigd dat het onderzoek door deze comités essentieel is en dat de voorwaarden die zij opleggen in hun machtigingen, de gegevensstromen (voornamelijk) in de openbare sector adequaat omkaderen. Zij pleit dan ook nadrukkelijk voor het behoud van dit mechanisme dat bevorderlijk is voor de bescherming van de Privacy en de persoonsgegevens van de burgers (punt 68 et s.).
11. De CBPL betreft met andere woorden dat geen rekening werd gehouden met de praktijk en de positieve ervaringen van sommige gegevensbeschermingsautoriteiten bij de toepassing van hun nationale reglementering. Naast het hiervoor vermelde mechanisme van machtigingen afgeleverd door de sectorale comités betreft de CBPL het verdwijnen van de bepaling van de thans van kracht zijnde richtlijn 95/46/EG die toelaat de toegang en het gebruik van het *Rijksregisternummer* te omkaderen. Zij pleit voor het behoud van deze reglementering (punt 127 e.v.).
12. Op basis van haar ervaring ter zake stelt de CBPL eveneens een aantal amendementen voor bij de omkadering van het historisch, statistisch en wetenschappelijk onderzoek die ertoe strekken een juist evenwicht te vinden tussen enerzijds de belangen van de onderzoekers en anderzijds de noodzakelijke eerbiediging van de bescherming van de privacy en de persoonsgegevens in deze sector (punt 131 e.v.).
13. Betreffende de voor de betrokkene toegankelijke instanties en mogelijkheden tot instellen van beroep, kan de CBPL de huidige invulling van het centraal contactpunt (cf. supra) niet steunen. Dit beginsel gaat voor de betrokkene gepaard met een veelheid aan administratieve en rechtsmiddelen, zowel in de lidstaat waar hij gewoonlijk verblijft als in het buitenland. Volgens de CBPL biedt de complexiteit van de door het ontwerp van Verordening geboden middelen tot beroep – onder andere in de door de Commissie LIBE gestemde versie – niet voldoende waarborgen om te kunnen besluiten dat de artikelen 16 VWEU, 8 en 47 van het Handvest van de Grondrechten en 6 (toegang tot de rechtbank) en 13 (effectief beroep) van het Europees Verdrag voor de rechten van de Mens volledig worden toegepast (punt 115 e.v.).
14. De CBPL verwelkomt de poging van de Commissie LIBE om een oplossing aan te reiken voor de gegevensdoorgifte naar derde landen met een niet-passend beschermingsniveau, zoals die aan het licht kwamen in de zaak SWIFT (en de gegevensdoorgiften naar de UST (US Treasury van

de VS)) of meer recent de onthullingen van E. Snowden met betrekking tot de massale bewakingsprogramma's van de Amerikaanse geheime diensten (NSA – National Security Agency). De CBPL verzet zich echter tegen de rol die men hierbij wil voorbehouden voor de gegevensbeschermingsautoriteiten, onder meer om dergelijke doorgiften toe te staan en formuleert ernstige twijfels bij de opportuniteit en uitvoerbaarheid – zowel praktisch als wettelijk – van individuele informatieverstrekking aan de betrokkenen over dergelijke doorgiften (punt 95 e.v.).

V. Verplichtingen uitvoerbaar voor ondernemingen en bevorderlijk voor de gegevensbescherming van de betrokkenen - risk based approach

15. Zoals in haar advies 35/2012 pleit de CBPL voor een systeem van coherente verplichtingen, gebaseerd op de concrete inschatting van het risico dat de uitgevoerde verwerkingen met zich meebrengen.
16. De CBPL meent dat de gegevensschendingen (data breach) die moeten gemeld worden – hetzij aan de gegevensbeschermingsautoriteit, hetzij aan de betrokkene – niet (voldoende) zijn gedefinieerd. Dit gebrek aan duidelijkheid doet het gevaar ontstaan dat deze verplichting en de bijhorende nuttige informatieverstrekking aan de gegevensbeschermingsautoriteit en aan eenieder, van meet af aan wordt teniet gedaan (punt 62 e.v.).
17. De CBPL steunt de invoering van de functie van functionaris voor gegevensbescherming voor zover de aanduiding van een dergelijke functionaris een optie blijft voor de verantwoordelijke voor de verwerking. Dergelijke functie moet worden opgevat als een accountability – maatregel waarover de verantwoordelijke voor de verwerking vrij moet kunnen beslissen gelet op de uitgevoerde verwerkingen, de aard van de verwerkte gegevens, de risico's, het bestaan van andere van kracht zijnde beschermingsmechanismen en de reële winst voor de gegevensbescherming die deze aanduiding zou betekenen. Bijgevolg kan de CBPL niet het standpunt bijtreden van de Commissie LIBE, die de gevallen nog wil uitbreiden waarin de aanduiding van een functionaris verplicht is, *a fortiori* in gevallen gebaseerd op risicocriteria die niet relevant lijken (punt 76 e.v.).
18. In eenzelfde optiek van ondersteuning van de stimulansen om in de schoot van ondernemingen een echte cultuur van gegevensbescherming te verspreiden en in te voeren betreurt de CBPL dat de Commissie LIBE de BCR verwerkers (Binding Corporate Rules for processors) schrapt. Deze regels bieden een hoog beschermingsniveau bij doorgiften van gegevens die oorspronkelijk werden verwerkt door een multinational als verwerker. Zich hiertegen verzetten creëert alleen rechtsonzekerheid en drijft de ondernemingen tot het kiezen van minder

beschermende oplossingen die niet de voordelen bieden van de BCR om in het buitenland de Europese regels voor gegevensbescherming te promoten (punt 86 e.v.).

19. De CBPL dringt er op aan dat de regels die van toepassing zijn op de certificeringmechanismen, met inbegrip van de toekennings-, weigerings- en erkenningsvoorwaarden in de schoot van de Unie en in derde landen alsook de accrediteringsvoorwaarden van de certificateurs, bepaald zouden worden door de gegevensbeschermingsautoriteiten. Alleen onder die voorwaarden zou zij kunnen aanvaarden dat de certificering dezelfde passende garanties biedt voor een gegevensdoorgifte naar een derde land met een niet-passend beschermingsniveau, als de contractuele bepalingen of de BCR. Zij is evenwel gekant tegen lichtere sancties voor gecertificeerde ondernemingen die zich zouden schuldig maken aan tekortkomingen ten opzichte van het ontwerp van Verordening (punten 75-81 en 85).

VI. Een toegankelijke gegevensbeschermingsautoriteit

20. Met betrekking tot haar eigen rol meent de CBPL dat deze zeker zal evolueren, ongeacht het gevolg dat zal verleend worden aan het door de Europese Commissie neergelegde voorstel van Verordening. Verschillende commentaren hierboven onderstrepen bepaalde bekommernissen van de CBPL met betrekking tot de rol die men haar zou willen voorbehouden en met betrekking tot de bevoegdheden die men haar zou willen toebedelen (certificering, machtiging voor bepaalde gegevensdoorgiften buiten de Europese Unie (artikel 43a)), schrapping van de machtigingsbevoegdheid voor gegevensdoorgiften in de openbare sector). Haar onafhankelijkheid dient te worden gevrijwaard alsook haar taak om het brede publiek en de ondernemingen te sensibiliseren, te begeleiden en bij te staan.
21. Betreffende de sancties is de CBPL bijzonder bezorgd over het behoud van de eerste doelstelling van haar taak, zijnde het in overeenstemming brengen van uitgevoerde verwerkingen met de reglementering inzake gegevensbescherming. Vanuit haar ervaring verleent zij de voorkeur aan bemiddeling boven sancties, meer in het bijzonder omwille van redenen die verband houden met de noodzakelijke eerbiediging van de scheiding der machten. De buitensporige bedragen van de door de Commissie LIBE vooropgestelde administratieve boeten (ook al gaat het om maxima) versterken enkel haar standpunt (punt 123 e.v.).
22. Ten slotte is de CBPL ervan overtuigd dat een regelmatige en gestructureerde samenwerking tussen (Europese) gegevensbeschermingsautoriteiten onontbeerlijk is. Zij verkiest echter de creatie van een Europese gegevensbeschermingsautoriteit (bekleed met rechtspersoonlijkheid, gevestigd op het niveau van de Europese Unie en waarvan de beslissingen zouden gelden voor alle lidstaten) in de gevallen van "grensoverschrijdende" verwerkingen (zijnde

gemeenschappelijke verwerkingen in verschillende lidstaten van de Unie). In dit verband is zij voorstander van een versterking van de rol van het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB - punt 109 e.v.), ook bij de voorbereiding van gedelegeerde handelingen (punt 141 e.v.). Ondergeschikt lijkt het concept van hoofdautoriteit gekoppeld aan een medebeslissingsprocedure eerder verdedigbaar dan dit van een centraal contactpunt waarvan de rol uitsluitend zou toebedeeld worden aan de hoofdautoriteit van de plaats van belangrijkste vestiging van de betrokken verantwoordelijke voor de verwerking en waarvan de beslissingen zouden gelden voor alle betrokken gegevensbeschermingsautoriteiten. De gegevensbeschermingsautoriteit moet een gesprekspartner uit de nabijheid zijn, meer in het bijzonder voor burgers die bijvoorbeeld een klacht zouden willen indienen (punt 104 e.v.).

INHOUDSOPGAVE

I.	Inleiding, voorgeschiedenis, draagwijdte en doelstelling van onderhavig advies.....	12
II.	Onderzoek van sommige bepalingen en sleutelbegrippen	13
1.	Hoofdstuk I: Algemene bepalingen	13
1.1.	Materieel toepassingsgebied (artikel 2)	13
1.2.	Pseudonieme gegevens (artikel 4.2a).....	14
	Het begrip pseudonieme gegevens: een meervoudige realiteit.....	14
	Een onduidelijk licht beschermingsregime? Afwijzing door de CBPL.....	15
1.3.	Begrip "Profilering" (artikel 4.3a)	16
1.4.	Definitie van gegevens betreffende de gezondheid (artikel 4.12)	16
2.	Hoofdstuk III: Rechten van de betrokkene.....	17
2.1.	Recht op informatieverstrekking (artikelen 13a en 14)	17
2.2.	Recht op toegang en overdraagbaarheid van gegevens (artikel 15)	19
2.3.	Recht op uitwissing (artikel 17)	19
2.4.	Recht op verzet en direct marketing (artikel 19)	20
2.5.	Profilering	21
	Rappel van het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie	21
	Profilering en geautomatiseerde individuele beslissingen: twee te onderscheiden concepten	22
	Definitie van profilering (artikel 4.3a)).....	23
	Voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens in het raam van profilering	24
	Een specifiek aspect : profilering en (non)-discriminatie	24
	Recht op anonimiteit	25
2.6.	Beperkingen (artikel 21).....	26
3.	Hoofdstuk IV: Verplichtingen van de verantwoordelijke voor de verwerking	27
3.1.	Verantwoordelijke voor de verwerking en verwerker (artikel 26).....	27
3.2.	Documentatie (artikel 28)	27
3.3.	Beveiliging en melding van inbreuken in verband met persoonsgegevens (artikelen 30, 31 en 32).....	28
3.4.	Respect to Risk (32a)), Data Protection Impact assessment (artikel 33), Data protection compliance review (artikel 33a))	28

3.5.	Voorafgaande toestemming en voorafgaande raadpleging (artikel 34)	29
3.6.	Functionaris voor gegevensbescherming (artikel 35 en volgende).....	30
3.7.	Certificering (artikel 39)	31
4.	Hoofdstuk V: Grensoverschrijdende doorgiften.....	32
4.1.	Doorgiften op basis van passende garanties (artikel 42).....	32
	Het lot van de bestaande machtigingen.....	32
	Een nieuwe garantie: de certificering	33
4.2.	Bindende bedrijfsvoorschriften of Binding Corporate Rules (BCR) voor de verwerkers ..	33
4.3.	Doorgiften en niet door het recht van de Unie veroorloofde verspreidingen (artikel 43.a)	36
4.4.	Uitzonderingen (artikel 44).....	37
5.	Hoofdstuk VII : Samenwerking en Conformiteit.....	38
5.1.	"One stop shop" beginsel – centraal contactpunt (artikel 51).....	38
5.2.	De "lead authority " - hoofdautoriteit (artikel 54bis).....	38
5.3.	Een versterking van de rol van het Europees Comité voor gegevensbescherming	39
6.	Hoofdstuk VIII : Beroep, aansprakelijkheid en sancties.....	40
6.1.	Complexiteit van de mogelijke rechtsmiddelen.....	40
6.2.	Ontbreken van een doeltreffende voorziening in rechte zoals gewaarborgd door het	
	Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie.....	41
6.3.	Administratieve sancties (artikel 79)	43
7.	Hoofdstuk IX : Bijzondere bepalingen.....	44
7.1.	Rijksregisternummer	44
7.2.	Verwerking van persoonsgegevens over gezondheid (artikel 81)	44
7.3.	Verwerkingen voor historische, statistische en wetenschappelijke doeleinden (artikel 83)	
	45	
	Bewaringstermijn	45
	Verenigbaarheid ingeval van latere verwerkingen.....	46
	Rechtsgrond : de toestemming	46
	Verwerkingsvoorwaarden	48
	Rechten van de betrokkenen	49
8.	Hoofdstuk X: Gedelegeerde- en uitvoeringshandelingen.....	51

8.1.	Gedelegeerde handelingen (artikel 86).....	51
------	--	----

I. Inleiding, voorgeschiedenis, draagwijdte en doelstelling van onderhavig advies

1. De CBPL bracht op 21 november 2012 uit eigen beweging een kritisch advies uit over *het Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens* (algemene verordening betreffende gegevensbescherming – hierna "het ontwerp van Verordening") dat door de Europese Commissie werd neergelegd op 25 januari 2012.
2. In het verlengde van de in advies 35/2012 geformuleerde bezwaren en commentaren, formuleert de CBPL hierna haar standpunt over de ontwerptekst die in het raam van de medebeslissingsprocedure op 17 oktober 2013 werd gestemd door de leidende Commissie "burgerlijke vrijheden, justitie en binnenlandse zaken" van het Europees Parlement (hierna de Commissie LIBE).
3. De CBPL onderzoekt niet systematisch elk van de talrijke amendementen die door de Commissie LIBE werden gestemd. Zij beweert dan ook niet dat haar analyse exhaustief is.
4. De CBPL wil niettemin de aandacht vestigen van zowel de bevoegde Europese parlementsleden als van de (Belgische) politieke verantwoordelijken – vandaag en na de eerstkomende verkiezingen – op de gevolgen van de richting die ingeslagen werd door de leidende Commissie. Heel bijzondere aandacht wordt besteed aan bepaalde concepten die niet voorkomen in het ontwerp dat door de Europese Commissie werd neergelegd (pseudonieme gegevens), die een andere dimensie krijgen in de ogen van de Europese Parlementsleden (certificering, BCR "verwerkers") of die bijvoorbeeld sterk ter discussie staan op het niveau van de Raad (profilering, principe van het centraal contactpunt of "one-stop-shop", mogelijkheden tot instellen van beroep, historisch, wetenschappelijk of statistisch onderzoek). De CBPL volgt immers van zeer nabij de Europese debatten over het document, hierbij technische steun verlenend aan de Minister van Justitie en de FOD in het bijzonder tijdens de vergaderingen van de werkgroep DAPIX (Working Party on Data Protection and Information Exchange).
5. Zoals reeds vermeld liggen de commentaren van de CBPL in het verlengde van deze die geformuleerd werden in haar advies 35/2012 betreffende het door de Europese Commissie

neergelegde ontwerp van Verordening. In voorkomend geval wordt hier expliciet naar verwezen.

II. Onderzoek van sommige bepalingen en sleutelbegrippen

1. Hoofdstuk I: Algemene bepalingen

1.1. Materieel toepassingsgebied (artikel 2)

6. De Commissie LIBE meent dat de uitzondering met betrekking tot louter persoonlijke en huishoudelijke activiteiten eveneens van toepassing is op de publicaties van gegevens waarvan men redelijkerwijs kan verwachten dat zij slechts toegankelijk zijn voor een beperkt (limited) aantal personen.
7. Dit standpunt sluit aan bij de rechtspraak van het Arrest Linqvist van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen¹ en laat toe om te oordelen dat bijvoorbeeld verwerkingen die door particulieren worden uitgevoerd in het raam van hun gebruik van sociale netwerken, *binnen* het toepassingsgebied vallen van het ontwerp van Verordening als de informatie toegankelijk wordt gemaakt voor een onbepaald aantal personen. Hoewel de concrete toepassing door particulieren van alle verplichtingen van het ontwerp van Verordening bepaalde praktische problemen kan stellen, steunt de CBPL wel de principiële zienswijze dat deze verwerkingen binnen de toepassings sfeer zouden moeten blijven van het recht op bescherming van persoonsgegevens. In voorkomend geval zou voor de sociale netwerken een aan de specificiteit hiervan aangepast stelsel kunnen uitgewerkt worden dat rekening houdt met de eerbiediging van de vrijheid van meningsuiting en informatie.
8. Rekening houdend met de risico's die ontstaan door het gebruik van de sociale netwerken, in het bijzonder het verlies van de controle over de informatie en de schadelijke gevolgen van deze gegevensverwerkingen (wat bevestigd wordt door de aard en het aantal klachten die de CBPL op dit gebied ontvangt), zou het voor de CBPL ondenkbaar zijn dat deze verwerkingen volledig buiten het toepassingsgebied zouden vallen van de reglementering inzake bescherming van persoonsgegevens en dat de betrokkenen bijgevolg hierop geen enkel beroep meer zouden kunnen doen.

¹ Zaak C-101/01, HJEU, 6 november 2003

1.2. Pseudonieme gegevens (artikel 4.2a)

9. De Commissie LIBE voert in artikel 2a) het begrip "pseudonieme gegevens" in en definieert ze als « *personal data that cannot be attributed to a specific data subject without additional information, as long as such additional information is kept separately and subject to technical and organisational measures to ensure non-attribution* ». De Commissie voorziet eveneens in een aantal bijzondere voorwaarden voor de verwerking van dergelijke gegevens (zie hieronder), waaronder uitzonderingen die de CBPL nopen tot volgende bedenkingen en commentaren.

Het begrip pseudonieme gegevens: een meervoudige realiteit

10. De identificatie van een persoon beperkt zich niet tot de eenvoudige mogelijkheid tot het kennen van zijn burgerlijke identiteit (naam, voornaam, adres,...) maar omvat ook **de mogelijkheid hem te herkennen of te onderscheiden tussen andere personen** (*the person is « singled out »*). In het stelsel van de bescherming van persoonsgegevens dienen individuen immers beschermd te worden vanaf het ogenblik dat zij onderscheiden kunnen worden aangezien zij vanaf dat moment op een gepersonaliseerde/verschillende wijze kunnen behandeld worden met het risico op discriminatie. Volgens de CBPL **dekt het begrip pseudonieme gegevens in werkelijkheid heel verschillende situaties:**

11. De pseudonimisering van gegevens (bijvoorbeeld gecodeerde gegevens): de gegevens betreffende de burgerlijke identiteit van een persoon worden vervangen door een alias of een code. Dit proces van minimalisering wordt vaak gebruikt in het raam van wetenschappelijk onderzoek **waar het doeleinde niet bestaat uit het nemen van geïndividualiseerde maatregelen** jegens de ene of andere persoon maar wel het vergroten **van de globale kennis over de samenleving. Het nastreven van dit rechtmatig doeleinde heeft geleid tot een aangepast verschillend regime** in de huidige reglementering (richtlijn 95/46/EG en Privacywet). **De pseudonimisering² beantwoordt in deze context aan de vereisten inzake proportionaliteit:** indien het in de praktijk onmogelijk blijkt om het

² Pseudonimisering werd gedefinieerd in ISO 29100 als: "*pseudonymization : process applied to personally identifiable information (PII) which replaces identifying information with an alias. Note 1 to entry: Pseudonymization can be performed either by PII principals themselves or by PII controllers. Pseudonymization can be used by PII principals to consistently use a resource or service without disclosing their identity to this resource or service (or between services), while still being held accountable for that use. Note 2 to entry: Pseudonymization does not rule out the possibility that there might be (a restricted set of) privacy stakeholders other than the PII controller of the pseudonymized data which are able to determine the PII principal's identity based on the alias and data linked to it*".

doeleinde te verwezenlijken aan de hand van anonieme³ gegevens is een toevlucht tot pseudonimisering toegelaten.

12. "Digitale" pseudoniemen als alternatieve identificatiewijze: de ontwikkeling van de informatiemaatschappij laat privé-instellingen toe individuen te onderscheiden zonder noodzakelijkerwijze hun burgerlijke identiteit te kennen. Er wordt gebruik gemaakt van andere identificatiemiddelen (een login, een code gekoppeld aan de telefoon, een computer, een chipkaart of een vingerafdruk). Deze identificatiemiddelen laten toe precieze gegevens te verkrijgen en te verzamelen over consumptiegewoonten, verplaatsingen, werk, levensstandaard enz.... van onderscheiden personen. Deze verwerkingen hebben als rechtstreeks doeleinde individuen op individuele wijze te behandelen, door hen gepersonaliseerde informatie te bezorgen, hen een gedifferentieerde prijs te bieden, hen al dan niet toegang te verlenen tot bepaalde diensten.

Een onduidelijk licht beschermingsregime? Afwijzing door de CBPL

13. In beide gevallen zijn de pseudonieme gegevens persoonsgegevens. Deze belangrijke kwalificatie vloeit voort uit de door de Commissie LIBE bepaalde definitie en is in de ogen van de CBPL essentieel. **De CBPL verworpt echter het idee om een definitie van "pseudonieme gegevens" op te nemen in de nieuwe reglementering en wel om twee belangrijke redenen:**

- Een nieuw begrip pseudonieme gegevens invoegen, verschillend van de definitie van persoonsgegevens – terwijl een pseudoniem gegeven een persoonsgegeven is – zal enkel voor meer verwarring zorgen bij de interpretatie van de begrippen anonieme en persoonsgegevens;
- Sommige amendementen (zie hierna) stellen voor om voor pseudonieme gegevens in het algemeen een lichter beschermingsregime toe te passen (een "light regime") wat voor de CBPL gewoonweg onaanvaardbaar is. Terwijl de bijzondere context van het wetenschappelijk onderzoek een aangepast regime kan rechtvaardigen, desgevallend afwijkend voor sommige aspecten, zijn dergelijke afwijkingen niet gerechtvaardigd voor het geheel van pseudonieme gegevens, wel integendeel. De digitale identiteit moet volgens de CBPL dezelfde bescherming genieten als de traditionele of burgerlijke identiteit. Het is van wezenlijk belang dat de verwerkingen bedoeld in punt 12 hiervoor volledig onderworpen worden aan het recht op gegevensbescherming,

³ Zie hoofdstuk II van het Koninklijk besluit van 13/02/2001 tot uitvoering van de Privacywet.

waarbij een afweging van de aanwezige belangen en de transparantie ten opzichte van de individuen wordt gewaarborgd.

Betreffende dit laatste punt beoogt de CBPL in het bijzonder considerans 38 zoals gestemd door de Commissie LIBE, die stelt dat de verwerking van pseudonieme gegevens *ipso facto* geacht worden te beantwoorden aan de redelijke verwachtingen van de betrokkenen wat zou kunnen leiden tot het uitsparen van de afweging van de aanwezige belangen zoals bepaald in artikel 6.1f van het ontwerp van Verordening. Considerans 58a stipt hetzelfde probleem aan en onderstreept dat profilering die wordt uitgevoerd met uitsluitend pseudonieme gegevens zou moeten beschouwd worden als niet beduidend schendend voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen. De pseudonimisering van gegevens is immers slechts een technische maatregel waarmee rekening kan worden gehouden bij de afweging van de aanwezige belangen, maar die op zich niet een onderzoek van de andere contextuele elementen kan vervangen (zie eveneens hiervoor punt 54 betreffende artikel 20 gewijd aan profilering).

1.3. Begrip "Profilering" (artikel 4.3a)

14. Ontbrekend in het originele voorstel van de Europese Commissie wordt dit sleutelbegrip in het digitale tijdperk en het tijdperk van de data warehouses gedefinieerd door de Commissie LIBE. Aangaande dit aspect wordt verwezen naar artikel 20 hierna dat handelt over de omkadering van profilering (punten 39-44).

1.4. Definitie van gegevens betreffende de gezondheid (artikel 4.12)

15. In haar advies van 2012 vestigt de CBPL de aandacht op het feit dat de in het voorstel van de Europese Commissie voorgestelde definitie van "gegevens betreffende de gezondheid" (veel) te ruim is en onvoldoende rekening houdt met de talrijke contexten waarin verwerkingen van dergelijke gegevens zich kunnen voordoen⁴. De door de Commissie LIBE weerhouden definitie stelt exact hetzelfde probleem. Om één voorbeeld te geven: stel dat op videobeelden van bewakingscamera's te zien is dat een persoon een gebroken been heeft, dan betreft dit op basis van de definitie in de door de Commissie LIBE gestemde tekst een verwerking van een gegeven betreffende de gezondheid en dient deze verwerking aan een speciaal beschermingsregime te worden onderworpen.

⁴ Punten 23-25 advies nr. 35/2012.

16. Om dergelijke absurde situaties te vermijden pleit de Commissie voor een reglementering waarin het accent gelegd wordt op de verwerking en op het doeleinde van die verwerking (en niet op de aard van de verwerkte gegevens)⁵. Op die manier zouden veel minder verwerkingen onder het verbod op verwerking vallen zodat dit verbod beperkt zou kunnen worden tot die verwerkingen die een reëel risico inhouden. Concreet stelt de Commissie volgende formulering voor:

"artikel 4 (12) "gegevens betreffende de gezondheid" : iedere informatie betreffende de vroegere, huidige of toekomstige fysieke of mentale gezondheid van de betrokkene;"

*"artikel 9, punt 1. De verwerking van persoonsgegevens (...) die het onthullen van gegevens betreffende de gezondheid beoogt (...) is verboden."*⁶

2. Hoofdstuk III: Rechten van de betrokkene

17. Met de voorgestelde hervorming bevestigt de Europese Commissie haar ambitie om de rechten van de betrokkenen in het digitale tijdperk te versterken. In haar advies 35/2012 toont de CBPL echter aan dat deze doelstelling niet steeds wordt gehaald; noch door sommige nieuwe bepalingen, noch door sommige amendementen die worden aangebracht aan bestaande rechten. In het algemeen verzet de CBPL zich tegen elke vermindering van rechten die werden verankerd in de richtlijn 95/46/EG en zoals die door de Privacywet (WVP) werden omgezet in het Belgisch recht. In het licht van deze bekommernis formuleert zij hierna haar opmerkingen bij de richting die wordt ingeslagen door de Commissie LIBE.

2.1. Recht op informatieverstrekking (artikelen 13a en 14)

18. De CBPL steunt de wijzigingen die door de Commissie LIBE werden aangebracht aan de inhoud van de informatieverstrekking die aan de betrokkenen moet worden gedaan, meer specifiek wat betreft: de bewaringstermijn van de gegevens (die voortaan op soepele wijze kan worden bepaald in functie van sommige parameters en niet langer op basis van een gecijferde duur – artikel 14.1.c)), de ingevoerde veiligheidsmaatregelen (artikel 14.1.b)), de logica die voorafgaat aan de verwerking (artikel 14.1.gb)), de specifieke informatie-elementen ingeval van profilering (artikel 14.1.ga) – zie niettemin de vraag om verduidelijking geformuleerd in punt ...hierna), de waarborgen die grensoverschrijdende gegevensstromen

⁵ Dit zou aansluiten op het denkbeeld van de verwerking van gegevens betreffende de gezondheid in het raam van de modernisering van het Verdrag nr. 108. Zonder te raken aan het principe van een definitie "door de aard van" zou een alternatief erin kunnen bestaan rekening te houden met de context bij het bepalen van de *voorwaarden* waaronder deze verwerkingen van gegevens betreffende de gezondheid zouden kunnen plaatsvinden.

⁶ Opmerking: indien deze benadering zou worden weerhouden zouden de desbetreffende consideransen eveneens moeten worden herzien (zie bijvoorbeeld considerans 26).

omkaderen (artikel 14.1.g)) en de informatie dat de gegevens in het raam van artikel 43a) tijdens de 12 voorgaande maanden werden meegedeeld aan een openbare overheid (zie hierna punt 100 voor dit bijzonder punt).

19. De CBPL heeft echter ernstige twijfels over de toegevoegde waarde inzake reële informatieverstrekking aan de betrokkenen bij de 6 pictogrammen die de verantwoordelijke voor de verwerking verplicht moet meedelen bovenop de elementen bedoeld in artikel 14 (artikel 13a)). Naast het feit dat dit een ontegensprekelijke administratieve last vormt voor de verantwoordelijke voor de verwerking vergen de eerste 3 pictogrammen een noodzakelijkerwijze positieve zelfevaluatie door de verantwoordelijke voor de verwerking (zo niet zou hij in strijd zijn met de verplichtingen die hem worden opgelegd door het ontwerp van Verordening) terwijl de 3 volgende pictogrammen bestemd zijn om feitelijke informatie te verstrekken aan de betrokkene. Volgens de CBPL zal dit dubbele perspectief eerder leiden tot meer verwarring bij de betrokkene dan dat het hem nuttige informatie verstrekt.
20. De CBPL heeft kunnen vaststellen dat verantwoordelijken voor de verwerking die gehouden zijn aan het beroepsgeheim hun verplichting tot geheimhouding vaak invoeren in een poging om vrijgesteld te worden van de toepassing van de Privacywet, meer in het bijzonder wat de rechten van de betrokkene betreft en de controlebevoegdheid van de CBPL. Hoewel het beroepsgeheim, net zoals de reglementering betreffende de gegevensbescherming de vertrouwelijkheid van gegevens beschermen, gaat laatstgenoemde veel verder dan louter het beschermen van de vertrouwelijkheid (onder andere door het finaliteits- en proportionaliteitsbeginsel, de beveiliging van gegevens, enz.)
21. Bijgevolg verwelkomt de CBPL de poging van de Commissie LIBE om de vereisten van het beroepsgeheim (dat evenwel kan variëren van één lidstaat tot de andere) te verzoenen met deze van gegevensbescherming.
22. De manier waarop de Commissie LIBE poogt rekening te houden met het beroepsgeheim waartoe een verantwoordelijke voor de verwerking zou gehouden zijn, is echter eveneens ontoereikend en voert in de ogen van de CBPL een totaal ongerechtvaardigde uitzondering in op het recht op informatieverstrekking (artikel 14.5.da)). Het recht op informatieverstrekking van de betrokkene schrappen, zelfs indien alleen in geval van onrechtstreekse inzameling, omdat de verantwoordelijke voor de verwerking onderworpen is aan het beroepsgeheim of enige andere geheimhouding, lijkt zonder verdere nuancering onverdedigbaar. In het Belgisch recht is het beroepsgeheim op z'n minst tegenstelbaar tegenover derden en niet tegenover de persoon die erop vertrouwt. Of de inzameling in dat geval rechtstreeks of onrechtstreeks gebeurt heeft *a priori* geen belang; behoudens uitzonderingen verbiedt het beroepsgeheim de

mededeling aan derden van gegevens die beschermd zijn door bedoeld geheim. In het algemeen pleit de CBPL voor een bepaling die "gegevensbescherming" en "beroepsgeheim" verzoent; iemand die aan het beroepsgeheim onderworpen is kan niet in naam van de uitvoering van de reglementering inzake gegevensbescherming genoopt worden om aan zijn verplichte geheimhouding te verzaken.

2.2. Recht op toegang en overdraagbaarheid van gegevens (artikel 15)

23. De CBPL staat positief tegenover de verduidelijking die werd aangebracht door de Commissie LIBE met betrekking tot enerzijds het recht op toegang en anderzijds de overdraagbaarheid van gegevens.

2.3. Recht op uitwissing (artikel 17)

24. De CBPL stelt tot haar tevredenheid vast dat de titel van artikel 17 werd gewijzigd: de tekst van de Commissie LIBE vermeldt niet langer de titel "recht om te worden vergeten en om gegevens te laten wissen" maar enkel "recht om gegevens te laten wissen". Deze wijziging beantwoordt aan de wens die de CBPL formuleerde in haar advies 35/2012. Zij meende daarin dat de rechten om te worden vergeten en om gegevens te laten wissen duidelijk moeten worden onderscheiden. Immers, terwijl het recht op uitwissing van de gegevens evident is indien hun verwerking niet strookt met de toepasselijke bepalingen, blijft de vraag welke bijkomende rechten en plichten zouden ontstaan door de invoering van een recht om te worden vergeten.

25. Dit laatste begrip krijgt niet altijd dezelfde betekenis in de verschillende rechtsorden. Bovendien gaat het vaak om rechtspraak en niet formeel bekrachtigd door de wet; veelal betreft het de perssector en gerechtelijke gegevens en is het toepassingsgebied onzeker⁷.

26. De CBPL meent dat de tekst zoals hij werd gewijzigd door de Commissie LIBE geen oplossing biedt voor de problemen die ontstaan zijn ingevolge de door de Europese Commissie voorgestelde tekst. De nieuwe bepaling verduidelijkt immers niet of artikel 17 een nieuw recht invoert of slechts het recht op uitwissing van onterecht verwerkte gegevens aanpast (alook een hiermee samenhangende verplichting). Bovendien meent de CBPL dat de verplichting voor de verantwoordelijken voor de verwerking om alle derden te contacteren die wettelijk

⁷ Dit blijkt onder meer uit de zaak die momenteel aanhangig is bij het E.H.V.J. (zaak C-131/12, Google v. Spaanse autoriteit voor gegevensbescherming), in het raam waarvan de advocaat-generaal een advies verstrekte dat niet alleen stelde dat de huidige regeling door de richtlijn 95/46 het bestaan niet bekrachtigt van een recht om te worden vergeten, maar eveneens vragen stelde bij de kwaliteit van zoekmotoren die niet zouden kunnen worden beschouwd als verantwoordelijken voor de verwerking in de zin van de richtlijn 95/46.

opnieuw gegevens zouden verspreid hebben die oorspronkelijk het voorwerp hebben gevormd van een eerste toegelaten publicatie, praktisch moeilijk uitvoerbaar is.

27. De verenigbaarheid en effectiviteit van dit recht op uitwissing dat de betrokkene kan uitoefenen bij derden moeten eveneens onderzocht worden in het licht van richtlijn 2000/31 betreffende de elektronische handel, die namelijk bepaalt dat het verboden is algemene bewakingsmaatregelen te nemen ten opzichte van de tussenpersonen van de informatiemaatschappij zoals bijvoorbeeld de zoekmotoren⁸.

28. Ten slotte is het verschil tussen de twee veronderstellingen bedoeld in artikel 17.1 en 17.2 niet evident: de nieuwe versie van artikel 17.1 zoals gewijzigd door de Commissie LIBE voegt immers, bovenop de verantwoordelijke voor de verwerking, derden toe als ontvangers van de verplichting tot uitwissing. Die derden werden reeds bedoeld door artikel 17.2 maar deze bepaling voorziet dat de verantwoordelijke voor de verwerking alle redelijke maatregelen moet nemen om over te gaan tot uitwissing van de gegevens, ook door derden. Het lijkt dan ook dat in deze veronderstelling geen *rechtstreekse* verplichting op derden rust om gegevens uit te wissen.

29. Hoewel, het nieuwe artikel 17.3 bepaalt dat de verantwoordelijke voor de verwerking maar ook derden, onverwijld de gegevens moeten wissen, behalve in de gevallen vermeld in hetzelfde artikel. Het lijkt dan ook dat de verplichting tot uitwissing gericht is tot derden, hetzij in de hypothese van artikel 17.1 (gegevens oorspronkelijk gepubliceerd zonder wettelijke rechtvaardiging) of in de hypothese van artikel 17.2 (gegevens openbaar gemaakt door de verantwoordelijke voor de verwerking zonder enige rechtvaardiging gebaseerd op artikel 6.1).

30. Om deze redenen meent de CBPL dat de regeling die wordt ingevoerd door artikel 17 onduidelijk is en aan coherentie ontbreekt, waardoor de toepassing nog moeilijker wordt.

2.4. Recht op verzet en direct marketing (artikel 19)

31. In haar advies 35/2012 (punten 75-78), benadrukt de CBPL dat met de inwerkingtreding van het ontwerp van Verordening het recht op verzet zoals bepaald in de Privacywet (WVP)

⁸ Considerans 17 van het ontwerp van Verordening bepaalt dat onderhavige Verordening zou moeten toegepast worden zonder afbreuk te doen aan de Richtlijn 2000/31/EG, inzonderheid de bepalingen inzake de aansprakelijkheid van dienstverleners die als tussenpersoon optreden in de artikelen 12 tot en met 15 van die richtlijn. Niettemin kunnen moeilijkheden bij gelijktijdige toepassing van beide teksten niet worden uitgesloten. Zie in dat verband het arrest van het E.H.V.J. Sabam v. Tiscali, zaak C-70/10, 24 november 2011 die bevestigt dat het Europees recht, en onder meer de vermelde richtlijn 2000/31 zich verzet tegen een verplichting opgelegd aan een internetprovider om in een filtersysteem te voorzien voor alle elektronische communicaties die via zijn diensten verlopen, onder meer door gebruik van "peer-to-peer" software dat onveranderlijk van toepassing zou zijn op zijn volledig cliënteel, preventief, uitsluitend op zijn kosten en zonder beperking in de tijd. De efficiëntie op termijn van een vraag om uitwissing zal beperkt zijn indien de derde, na uitwissing van de gegevens, zich er niet langer meer moet van vergewissen dat de betwiste informatie niet opnieuw opduikt.

verdwijnt in de gevallen waarin de toestemming van de betrokkene de rechtsbasis vormt van een gegevensverwerking. De door de Commissie LIBE gestemde tekst brengt geen enkele verbetering aan deze verzwakking van de rechten van de betrokkene.

32. De hypothesen waarin de verantwoordelijke voor de verwerking over de mogelijkheid beschikt om dwingende legitieme gronden voor de verwerking aan te tonen die zwaarder wegen dan de belangen of de grondrechten en fundamentele vrijheden van de betrokkene, werden weliswaar beperkt: wanneer de verwerking gebaseerd is op artikel 6 (1) f) zoals gestemd door de Commissie LIBE (zijnde een verwerking gebaseerd op de gerechtvaardigde belangen van de verantwoordelijke voor de verwerking) wordt het recht op verzet geformuleerd op onvoorwaardelijke wijze. Wanneer het gaat om direct marketing die zou beschouwd worden als een gerechtvaardigd belang in de zin van artikel 6 (1) f), kan het recht op verzet niet langer worden geweigerd door de verantwoordelijke voor de verwerking. Niettemin, in de gevallen waar ze nog bestaat creëert de door de verantwoordelijke voor de verwerking zelf uit te voeren afweging van belangen ten opzichte van de uitoefening van een recht door de betrokkene in de ogen van de CBPL het onaanvaardbaar risico dat verantwoordelijken voor de verwerking voortdurend hun gerechtvaardigd belang zouden inroepen om zich te verzetten tegen de uitoefening van het recht op verzet door een betrokkene.

2.5. **Profilering**

Rappel van het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie

33. In haar mededeling van 25 januari 2012⁹ stelt de Europese Commissie "*voor heel wat bedrijven zijn persoonsgegevens een kostbaar goed geworden. Het verzamelen, koppelen en analyseren van gegevens van potentiële klanten is vaak een belangrijk onderdeel van hun bedrijvigheid. In deze nieuwe digitale omgeving hebben individuele personen recht op effectieve controle over hun persoonlijke gegevens*".

34. Artikel 20 van het door de Europese Commissie neergelegde ontwerp van Verordening is getiteld "Maatregelen op basis van profileren" en bekrachtigt het recht van iedere natuurlijke persoon om niet te worden onderworpen aan een maatregel waaraan voor hem rechtsgevolgen zijn verbonden of die hem in aanmerkelijke mate treft en die louter wordt genomen op grond van een geautomatiseerde verwerking die bestemd is om bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid te evalueren of om met name zijn beroepsprestaties,

⁹ Mededeling van de Commissie aan het Europees parlement, de Raad, het Europees economisch en sociaal comité en het Comité van de regio's COM(2012) 9 final

economische situatie, verblijfplaats, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, betrouwbaarheid of gedrag te analyseren of te voorspellen.

35. Dit artikel 20 is geïnspireerd op artikel 15, paragraaf 1, van de richtlijn 95/46/EG betreffende geautomatiseerde individuele beslissingen, dat het vervolledigt en voorziet van bijkomende waarborgen. Het houdt eveneens rekening met de aanbeveling van de Raad van Europa betreffende profilering. De Europese Commissie lijkt dus via de invoering van deze nieuwe bepaling, de reeds door artikel 15 van de richtlijn 95/46 verleende bescherming tegen sommige vormen van profilering te willen verruimen.

36. De CBPL sluit zich aan bij de vaststelling door de Europese Commissie (punt 33 hiervoor). In het verlengde van haar advies 35/2012 schenkt zij bijzondere aandacht aan dit begrip profilering. Zij behandelt hierna de volgende aspecten:

- ✓ Het verband (en het onderscheid) met het beginsel van verbod op geautomatiseerde individuele beslissingen
- ✓ De definitie van profilering
- ✓ De voorwaarden voor verwerking van persoonsgegevens in het raam van profilering
- ✓ Een specifiek aspect: profilering en (non-) discriminatie
- ✓ Het recht op anonimiteit.

Profilering en geautomatiseerde individuele beslissingen: twee te onderscheiden concepten

37. De CBPL betreurt dat de term "profilering" van artikel 20 ook het huidige stelsel van geautomatiseerde beslissingen van artikel 15 van de Richtlijn 95/46/EG omvat. Het is immers mogelijk dat geautomatiseerde beslissingen worden genomen zonder dat vooraf een profiel werd opgesteld¹⁰. Omgekeerd is het mogelijk profielen te creëren of mensen te profileren zonder maatregelen te nemen die hen wezenlijk raken of voor hen juridische gevolgen hebben.¹¹

38. Daarom meent de CBPL dat het beter is voor de bescherming van individuen om dit artikel 20 te splitsen in twee delen met enerzijds het stelsel dat de geautomatiseerde beslissingen omkadert zoals bepaald in Richtlijn 95/46/EG en anderzijds door toevoeging van een specifiek stelsel dat de profilering zal regelen. Bij gebrek hieraan lijkt het dat de Verordening een

¹⁰ Zoals bijvoorbeeld een meerkeuzevragenlijst waarbij criteria voor toekenning van een banklening niet noodzakelijk de voorafgaande opmaak van een profiel vergen.

¹¹ In het kader van datamining kan een abstract profiel worden gevoed met informatie van verschillende categorieën personen. Bovendien kan een individueel profiel met gedragingen van een persoon worden gecreëerd zonder maatregelen tegen die persoon te nemen.

zwakkere bescherming voorstelt dan deze die geboden werd door artikel 15 van de richtlijn 95/46/EG. Deze verzwakking van de bescherming is in haar ogen onaanvaardbaar.

Definitie van profilering (artikel 4.3a))

39. De term "profilering" wordt niet als dusdanig gedefinieerd in het ontwerp van Verordening dat door de Europese Commissie werd neergelegd. Artikel 4.3a van het nieuwe ontwerp van de Commissie LIBE definieert dit als "*iedere automatische wijze waarop persoonsgegevens van een persoon worden verwerkt met de bedoeling om bepaalde aspecten van zijn persoonlijkheid te evalueren of om met name zijn beroepsprestaties, economische situatie, verblijfplaats, gezondheid, persoonlijke voorkeuren, betrouwbaarheid of gedrag te analyseren of te voorspellen*".

40. De CBPL meent dat er een verschil bestaat tussen het verzamelen van gegevens voor het opstellen van profielen, de creatie van profielen (abstracte of individuele) en de toepassing ervan op een individu. Deze drie verrichtingen vergen een verwerking die binnen de definitie van profilering kan vallen zoals gedefinieerd in artikel 4.3a van de ontwerptekst van de Commissie LIBE.

41. Welnu, de definitie van profilering is dubbelzinnig en laat niet toe uit te maken of zij zowel én de creatie als de toepassing ervan op een individu omvat. Bovendien stelt de Commissie vast dat de titel van artikel 20 niet langer luidt "maatregelen op basis van profilering" maar "profilering" wat er zou kunnen op wijzen dat het toepassingsgebied van artikel 20 zoals voorgesteld in de tekst van de Commissie LIBE ruimer is.

42. Tot staving van wat voorafgaat is de CBPL van oordeel dat dit aspect moet verduidelijkt worden door te vermelden dat *alle* verwerkingen met betrekking tot profilering (inzameling van gegevens, creatie van abstracte of individuele profielen en toepassing van deze profielen voor het trekken van conclusies en/of het ondernemen van actie ten opzichte van de geprofileerde persoon) moeten worden geregeld.

43. In dit opzicht is de CBPL van mening dat de ontwerptekst nauwer zou moeten aansluiten bij de Aanbeveling van de Raad van Europa over profilering en – zonder zich hiertoe te beperken – de definitie van profiel zou moeten bevatten, gedefinieerd als "een geheel van gegevens om een categorie individuen te karakteriseren en bestemd om op een individu te worden toegepast"¹².

¹² Het profiel zou volgens de CBPL bovendien tevens alle gegevens moeten omvatten die de gedragingen van een bepaald individu kenmerken en de gegevens die hem betreffen.

44. De CBPL meent overigens dat het belangrijk is het profiel te definiëren als een geheel van gegevens zonder te eisen dat het gaat om persoonsgegevens aangezien een profiel ook kan worden opgesteld aan de hand van anonieme gegevens of informatie. Welnu, dergelijke profielen kunnen eveneens toegepast worden op een individu.

Voorwaarden voor de verwerking van persoonsgegevens in het raam van profilering

45. De CBPL meent dat een individu er in elk geval over zou moeten worden ingelicht dat zijn gegevens zullen gebruikt worden voor het opstellen van profielen. In dat geval zou duidelijk uit het ontwerp van Verordening moeten blijken dat het gaat om een nieuwe gegevensverwerking. Het door de Commissie LIBE voorgestelde artikel 14 (ga) zou in die zin moeten aangepast worden aangezien het enkel de *toepassing* van een profiel schijnt te beogen ("de profilering") en niet de creatie ervan.

46. Artikel 20 zoals het werd geamendeerd door de Commissie LIBE stelt dat iedere natuurlijke persoon bezwaar kan maken tegen profilering. Artikel 20.2 bepaalt bovendien een striktere regeling voor profilering leidend tot maatregelen waaraan voor de betrokkene rechtsgevolgen zijn verbonden of die de belangen, rechten of vrijheden van de betrokkene in aanzienlijke mate treffen.

47. De CBPL staat er positief tegenover dat artikel 20 van toepassing is op alle soorten profilering en niet alleen op deze die leiden tot maatregelen waaraan voor de betrokkene rechtsgevolgen zijn verbonden of die de belangen, rechten of vrijheden van de betrokkene in aanzienlijke mate treffen. De aldus geformuleerde bepaling laat toe de profilering voor direct marketing te omvatten (zie punt 80 van advies 35/2012).

48. In de gevallen bedoeld in artikel 20.2 kan de profilering enkel gebaseerd zijn op een overeenkomst, op de toestemming van de betrokkene of op de wetgeving. Passende garanties dienen tevens de profilering te omkaderen. Zoals de CBPL stelt in haar vorig advies 35/2012 zou systematisch in een menselijke tussenkomst moeten worden voorzien voor alle hypothesen van artikel 20.2 van het ontwerp van Verordening (punt 79 van advies 35/2012).

Een specifiek aspect : profilering en (non)-discriminatie

49. De CBPL stelt zich ook vragen bij de draagwijdte van artikel 20.3 dat profilering verbiedt die leidt tot discriminatie van individuen op grond van ras of etnische afkomst, politieke

opvattingen, godsdienst of overtuiging, het lidmaatschap van een vakbond, seksuele gerichtheid of genderidentiteit of leidt tot maatregelen die een dergelijk effect zouden hebben.

50. Het begrip discriminatie wordt immers niet gedefinieerd in het ontwerp van Verordening. Meerdere Europese teksten verwijzen naar dit begrip¹³ maar het ontwerp van Verordening verwijst er niet expliciet naar. Daarenboven is het duidelijk dat profilering niet bedoeld is om individuen verschillend te behandelen naargelang hun kenmerken, die de kenmerken zouden kunnen zijn die opgesomd worden in artikel 20.3.

51. Aangezien discriminatie bovendien verboden is in toepassing van andere wetteksten ziet de CBPL geen toegevoegde waarde in artikel 20.3 vermits het enkel verbiedt wat al verboden is. Zij beveelt dan ook aan de tekst als dusdanig te schrappen of deze te verduidelijken door te verwijzen naar welbepaalde teksten of een precieze definitie van het begrip discriminatie.

52. Het door de Europese Commissie voorgestelde artikel 20.3 bepaalt dat profilering niet uitsluitend gebaseerd mag zijn op de bijzondere categorieën gegevens vermeld in artikel 9. De CBPL herinnert er in dit opzicht aan dat zij reeds in haar advies 35/2012 stelde dat deze bepaling de verwerkingen kan beletten van sommige openbare besturen bij hun openbaar beleid inzake gezondheidszorg (punt 82 van advies 35/2012).

53. Ten slotte herinnert de CBPL eraan dat in considerans 58a een vermoeden wordt ingevoerd dat profilering, die enkel gebaseerd is op de verwerking van pseudonieme gegevens, de belangen, rechten of vrijheden van de betrokkene niet in aanzienlijke mate treft. De CBPL verwijst naar punt ...hiervoor, meer specifiek gewijd aan pseudonieme gegevens en voegt hieraan toe dat enkel het feit dat pseudonieme gegevens worden gebruikt niet volstaat om de risico's verbonden aan profilering, zoals het risico op discriminatie, uit te sluiten.

54. Bovendien schijnt de laatste zin van considerans 58a te veronderstellen dat pseudonieme gegevens niet gekoppeld kunnen worden aan een specifieke betrokkene, wat niet het geval is. Deze considerans gaat uit van een verkeerde definitie van pseudonieme gegevens die in elk geval persoonsgegevens blijven. Bijgevolg stelt de CBPL voor considerans 58a te schrappen.

Recht op anonimiteit

55. De CBPL meent dat artikel 20 een beginsel zou moeten invoeren dat het recht geeft gebruik te maken van een product of dienst zonder persoonsgegevens mee te delen, tenzij de gevraagde

¹³ Bijvoorbeeld Richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep; Richtlijn 2000/43/EG van de Raad van 29 juni 2000 houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen ongeacht ras of etnische afstamming.

dienstverlening de identiteit van de betrokkene noodzakelijkerwijze moet kennen. Een dergelijk beginsel werd ingevoerd door de Aanbeveling van de Raad van Europa over profilering. Om een vrije, specifieke en op informatie berustende toestemming voor profilering te kunnen waarborgen zou de tekst bovendien moeten voorzien dat de dienstverleners van de informatiemaatschappij per definitie een niet-geprofileerde toegang zouden moeten bieden tot hun diensten.

2.6. Beperkingen (artikel 21)

56. De Commissie LIBE beperkt de artikelen waarvan uitzonderlijk kan worden afgeweken (artikel 21). De basisbeginselen opgesomd in artikel 5 a) e) blijven in alle gevallen van toepassing alsook artikel 20 (profilering) wat niet het geval was in de originele tekst van de Europese Commissie. In dezelfde geest van versterkte bescherming voegt de Commissie LIBE een aantal elementen toe die zouden moeten voorkomen in afwijkende nationale wetgevingen, hierbij steunend op de constante rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. De redenen waarom een lidstaat een regime kan goedkeuren dat afwijkt van deze bepalingen van het ontwerp van Verordening worden eveneens beperkt. Zo wordt de verwijzing naar het openbaar belang gereduceerd tot enkel nog "taxation matters".

57. Bij een eerste lezing lijkt elke beperking van de mogelijkheden om af te wijken van een beschermingsstelsel gunstig te moeten worden onthaald, *a fortiori* door een gegevensbeschermingsautoriteit zoals de CBPL. Een regime dat ontoepasbaar is door gebrek aan passende afwijkingen verhoogt echter, naast andere perverse effecten, het risico op het systematisch omzeilen van de bepalingen en foute of bewust verkeerde interpretatie. Met andere woorden, beter een beschermingsregime met passende uitzonderingen dan een onduidelijk, *theoretisch* toepasbaar maar in de praktijk ontoepasbaar regime, bijvoorbeeld voor de openbare sector. In dit verband waarschuwt de CBPL de lezer voor de schrapping van het begrip "*algemeen belang van de Unie of van een lidstaat*" (artikel 21.1 c)) en de reductie ervan tot louter "taxation matters"¹⁴. De CBPL verkiest het behoud van de uitzonderingen opgenomen in artikel 13 van de richtlijn 95/46/EG waarvan de relevantie bij haar weten niet opnieuw in vraag werd gesteld.

¹⁴ De CBPL is bijvoorbeeld van mening dat de sociale zekerheid zou moeten kunnen erkend worden als een algemeen belang van een lidstaat van de Unie en een afwijkend regime zou rechtvaardigen voor sommige aspecten van verwerkingen uitgevoerd in deze sector die vaak specifiek wordt omkaderd op nationaal niveau. De CBPL denkt onder meer aan de bevoegdheid in dit domein van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid (zie punt...hiervoor). De sociale zekerheid zou dus nuttig kunnen vermeld worden in een considerans betreffende artikel 21. Zij pleit in elk geval voor een opheldering van het regime dat toepasselijk is op de verwerkingen van persoonsgegevens in deze sector aangezien het samen lezen van artikelen 21, 81.1c) en 82a zoals voorgesteld door de Commissie LIBE leidt tot verwarring.

3. Hoofdstuk IV: Verplichtingen van de verantwoordelijke voor de verwerking

58. In de geest van haar advies 35/2012 en als leeswijzer voor Hoofdstuk IV van het voorstel van Verordening van de Europese Commissie, vraagt de CBPL zich af wat de reële en concrete toegevoegde waarde is voor de bescherming van de betrokkenen, van de verplichtingen die worden opgelegd aan de verantwoordelijken voor de verwerking en aan de verwerkers. Bij deze beoordeling wordt rekening gehouden met de uitvoerbaarheid van de ontwikkelde accountability-maatregelen, alsook met de kosten. De CBPL pleit met andere woorden voor een systeem van coherente verplichtingen, gebaseerd op een concrete beoordeling van het reële risico ten gevolge van de uitgevoerde verwerkingen. Het is in het licht van deze criteria dat hierna commentaar wordt gegeven op sommige van de verplichtingen, alsook op andere accountability-maatregelen, die in de door de Commissie LIBE voorgestelde versie aan de verantwoordelijke voor de verwerking en aan de verwerker worden opgelegd.

3.1. Verantwoordelijke voor de verwerking en verwerker (artikel 26)

59. De kwestie van de latere verwerking en de voorwaarden die hiermee zouden moeten gepaard gaan wordt hierna behandeld in de punten 91-92 betreffende de BCR verwerkers.

3.2. Documentatie (artikel 28)

60. De Commissie LIBE herleidt de verplichte documentatie tot het strikte minimum. Iedere verantwoordelijke voor de verwerking en verwerker moet een documentatie bijhouden met enkel de volgende elementen: naam en contactgegevens van de verantwoordelijke voor de verwerking, de eventuele medeverantwoordelijke(n), de verwerker en in voorkomend geval de vertegenwoordiger; de identiteit en contactgegevens van de eventuele functionaris voor gegevensbescherming alsook van de verantwoordelijken voor de verwerking aan wie de gegevens worden meegedeeld.

61. In haar advies 35/2012 stelt de CBPL dat zij voorstander is van een verplichting van interne documentatie in plaats van een voorafgaande aangifte van de verwerking voor zover het bijzonder belang van deze aangifte blijft bestaan, zijnde de verplichting voor de aangever zich bij zijn verwerkingen pertinente vragen te stellen over de beginselen inzake gegevensbescherming. Deze denkoefening verdwijnt met de minimalistische documentatieverplichting die door de Commissie LIBE bij het Europees Parlement wordt geformuleerd. De CBPL meent overigens dat deze documentatie onder andere zou moeten

bevatten: een beknopte omschrijving van de verwerkingen met de beoogde doeleinden en de categorieën verwerkte gegevens (punt 97 van advies 35/2012).

3.3. Beveiliging en melding van inbreuken in verband met persoonsgegevens (artikelen 30, 31 en 32)

62. De CBPL verwelkomt de verduidelijkingen die in artikel 30(1a) werden aangebracht inzake de inhoud van het beveiligingsbeleid.

63. Betreffende de melding van inbreuken in verband met persoonsgegevens (data breach), weerhoudt de Commissie LIBE het verschil voorgesteld door de Europese Commissie tussen (1) melding aan de gegevensbeschermingsautoriteiten (artikel 31) en (2) melding aan de betrokkenen (artikel 32). Hoewel de Commissie LIBE de verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers niet langer aanspoort om inbreuken te melden binnen de 24u maar wel "onverwijld", - wat de CBPL gunstig onthaalt -, verduidelijkt zij evenmin als de Europese Commissie (of onvoldoende) welke inbreuken moeten worden gemeld. Zoals in haar advies 35/2012 is de CBPL van mening dat de tekst als dusdanig "onmogelijke" situaties zal veroorzaken, zowel voor de gegevensbeschermingsautoriteiten als voor de verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers en voor de betrokkenen zelf. Dit gebrek aan duidelijkheid doet het gevaar ontstaan dat deze verplichting en bijhorende nuttige informatie die zij wil verstrekken aan de gegevensbeschermingsautoriteit en aan eenieder, van meet af aan wordt teniet gedaan.

3.4. Respect to Risk (32a)), Data Protection Impact assessment (artikel 33), Data protection compliance review (artikel 33a))

64. Met de goedkeuring van artikel 32 a) getiteld "Respect to risk", lijkt de Commissie LIBE de verplichtingen te rechtvaardigen tot aanduiding van een vertegenwoordiger in de Unie (artikel 25), tot benoeming van een functionaris voor gegevensbescherming (artikel 35) en tot het uitvoeren van een Privacyeffectbeoordeling (artikel 33 –DPIA) ten opzichte van de specifieke risico's die gevormd worden door sommige verwerkingen.

65. De CBPL is echter niet overtuigd door de manier waarop de Commissie LIBE haar conclusies op theoretische wijze rechtvaardigt door zich *a priori* in de plaats te stellen van de verantwoordelijke voor de verwerking en de verwerker. Terwijl artikel 32a.1. het heeft over verwerkingen « *likely to present specific risks* » en artikel 32a.2. de te nemen maatregelen opsomt « *according to the result of the risk analysis* » (zijnde de aanduiding van een vertegenwoordiger, van een functionaris voor gegevensbescherming en het uitvoeren van een

DPIA) laten de artikelen die de gevallen beschrijven waarin deze verplichtingen absoluut moeten worden uitgevoerd, geen enkele beoordelingsruimte aan de verantwoordelijke voor de verwerking. Artikel 32 a.1. lijkt meer een tekstuele constructie dan een werkelijke uitvoering van een « risk based approach » in hoofde van de verantwoordelijke voor de verwerking waarvoor de CBPL pleit.

66. In het algemeen stelt de CBPL zich vragen bij de kwalificatie van "risicovol" of "bijzondere risico's vertonend" van sommige verwerkingen die aldus worden bestempeld. Zij verwijst hieromtrent naar haar advies 35/2012 (punten 113 en v.).

67. Betreffende het instrument "Privacyeffectbeoordeling" op zich, is de CBPL voorstander voor zover dit betrekking heeft op verwerkingen die terecht werden gekwalificeerd als bijzonder "risicovol" (zie hiervoor), en voor zover deze effectenbeoordeling effectief, concreet en zo onpartijdig mogelijk wordt uitgevoerd. Met dezelfde vereisten verwelkomt zij het beginsel « lifecycle data protection management » (titel van de afdeling 3) en van een periodieke evaluatie van de Privacyeffectbeoordeling (artikel 33a.).

3.5. Voorafgaande toestemming en voorafgaande raadpleging (artikel 34)

68. In haar advies 35/2012 stelt de CBPL vast dat het ontwerp van Verordening van de Europese Commissie de voorafgaande machtigingsbevoegdheid van de gegevensbeschermingsautoriteiten wil inperken tot enkel de internationale doorgiften van gegevens. Bijgevolg pleit de CBPL ervoor dat het Belgische systeem van sectorale comités voor de bescherming van persoonsgegevens in het raam van de openbare sector integraal zou worden behouden (Sociale Zekerheid en Gezondheid, Rijksregister, Federale Overheid, Statistieken, Kruispuntbank van ondernemingen). De voorafgaande machtigingsprocedures bij deze Comités laten toe de openbare sector te begeleiden bij doorgiften van persoonsgegevens. Deze Comités fungeren als gids voor de verantwoordelijken voor de verwerking. Zij kunnen toegang verlenen of weigeren maar tevens hun machtigingen vervullen met opschortende of ontbindende voorwaarden (punten 120 en v. van advies 35/2012).

69. De CBPL stelt vast dat de door de Commissie LIBE gestemde tekst niet beantwoordt aan haar bekommernissen. Het stelsel van voorafgaande raadpleging (soms voorgesteld als een passende noodoplossing) - laat noch in zijn versie "Europese Commissie" noch in de door de Commissie LIBE geamendeerde versie – een dergelijk behoud toe.

70. De CBPL suggereert derhalve de toevoeging van het volgende amendement:

« Notwithstanding paragraph 2, Members States may require controllers to consult with, and obtain prior authorisation from, the supervisory authority in relation to the processing of personal data by a controller for the performance of a task carried out by the controller in the public interest, including the processing of such data in relation to social protection and public health».

3.6. Functionaris voor gegevensbescherming (artikel 35 en volgende)

71. Zoals dit het geval was in het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie verheft de Commissie LIBE de aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming in een aantal gevallen tot een verplichting voor de verantwoordelijke voor de verwerking en de verwerker. De Commissie LIBE voegt aan de gevallen die werden opgesomd in het oorspronkelijke voorstel, een vierde toe: wanneer de basisactiviteiten van de verantwoordelijke voor de verwerking bestaan uit verwerkingen van a) gevoelige gegevens, b) lokalisatiegegevens, c) gegevens betreffende minderjarigen of betreffende werknemers in zeer grote databanken.

72. De Commissie LIBE wijzigt eveneens een van de hypothesen waarin een functionaris zal moeten worden aangeduid. Het criterium van "*elke onderneming met 250 werknemers*" wordt zodoende vervangen door het aantal personen dat jaarlijks betrokken is bij de verwerkingen die door de verantwoordelijke voor de verwerking worden uitgevoerd (5000 – artikel 35 .1.b). In haar advies 35/2012 onderstreept de CBPL het gebrek aan relevantie van het criterium van het door de verantwoordelijke voor de verwerking tewerkgesteld aantal personen, criterium dat geen rekening houdt met de risico's die gevormd worden door de uitgevoerde verwerkingen. Het aantal betrokkenen – naast het feit dat dit moeilijk uitvoerbaar is – is onderhevig aan dezelfde kritiek.

73. In het algemeen is de CBPL van mening dat gelet op de vier hypothesen waarin de aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming verplicht is, er slechts weinig verwerkingen de niet-aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming zullen rechtvaardigen. Een functionaris voor gegevensbescherming aanduiden moet volgens de CBPL optioneel blijven. De invoering van een dergelijke functie is een maatregel – onder al die die deel uitmaken van de accountability – waarover de verantwoordelijke voor de verwerking vrij moet kunnen beslissen, gelet op de uitgevoerde verwerkingen, de aard van de verwerkte gegevens, de risico's, het bestaan van andere van kracht zijnde beschermingsmechanismen en de reële winst voor de gegevensbescherming die deze aanduiding zou betekenen. In die zin verkiest de CBPL de keuze dienaangaande over te laten aan de verantwoordelijken voor de verwerking en de verwerkers overeenkomstig de in de Raad besproken tekst (DAPIX).

74. De CBPL merkt ten slotte op dat de Commissie LIBE in artikel 34.2. voorziet dat wanneer er een functionaris voor gegevensbescherming is, de voorafgaande raadpleging bij hem kan gebeuren in plaats van bij de toezichthoudende autoriteit. Volgens de CBPL zou dit soort maatregel – zelfs in een stelsel van niet-verplichte aanduiding van een functionaris voor gegevensbescherming – kunnen worden ingevoerd als stimulans voor zijn aanduiding.

3.7. Certificering (artikel 39)

75. De Commissie LIBE stelt een beter ontwikkeld corpus voor wat betreft de regels inzake certificering. Opgevat door de Europese Commissie als een informatie-instrument "*zodat betrokkenen snel het door de voor de verwerking verantwoordelijken en verwerkers geboden niveau van gegevensbescherming kunnen beoordelen*" (art. 39.1 van het voorstel van de COM), veroorzaakt de certificering daarentegen een aantal juridische consequenties ingevolge de tekst die gestemd werd door de Commissie LIBE.

76. Zo bestempelt artikel 42.2 (aa) de « European Data Protection Seal » als passende waarborg voor gegevensdoorgiften naar een verantwoordelijke voor de verwerking die gevestigd is buiten de Europese Unie en die niet onderworpen is aan een rechtsstelsel dat een passend beschermingsniveau biedt (zie punt 85).

77. Artikel 79.2 b) betreffende de hierna becommentarieerde administratieve sancties, (punten 123-126) stelt op zijn beurt dat de houder van een dergelijk label slechts in een beperkt aantal gevallen administratief zal gestraft worden. De CBPL benadrukt nu reeds dat zij zich hiertegen verzet.

78. De CBPL is bijgevolg nog meer overtuigd van de noodzaak dat moet vastgelegd worden dat de criteria en vereisten van toepassing op de certificeringmechanismen, met inbegrip van de toekennings-, weigerings- en erkenningsvoorwaarden in de schoot van de Unie en in derde landen, alsook de accrediteringsvoorwaarden van de certificateurs, bepaald worden door de gegevensbeschermingsautoriteiten, in voorkomend geval verenigd in het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB). Een raadpleging van de EDPB door de Europese Commissie in het raam van de opmaak van de gedelegeerde handeling is dienaangaande een minimum.

79. Op basis van die criteria en vereisten zullen gecertificeerde (door de gegevensbeschermingsautoriteiten en/of de EDPB) externe certificateurs de certificeringsaanvragen van verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers al dan niet inwilligen. Deze rolverdeling tussen gegevensbeschermingsautoriteiten en gecertificeerde

certificateurs beoogt het vrijwaren van de onafhankelijkheid van de gegevensbeschermingsautoriteiten en hun volledige controlebevoegdheid, met inbegrip van de gecertificeerde verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers.

80. Zoals voor het register met inbreuken in verband met persoonsgegevens (artikel 31.4), steunt de CBPL het idee van een openbaar register met toegekende en ingetrokken certificaten (artikel 39.1h)).

81. Ten slotte merkt de CBPL op dat artikel 23 van « *data protection by design* » een selectiecriteria maakt bij openbare aanbestedingen. Het lijkt dan ook niet uitgesloten dat het Europese gegevensbeschermingszegel hierbij een belangrijke rol vervult in de lijn van de huidige bepalingen van de richtlijnen 2004/17/EG en 2004/18/EG betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten. De CBPL zal hierop blijven toezien.

4. Hoofdstuk V: Grensoverschrijdende doorgiften

4.1. Doorgiften op basis van passende garanties (artikel 42)

Het lot van de bestaande machtigingen

82. De CBPL betreurt dat de Commissie LIBE voorstelt dat de beslissingen genomen overeenkomstig artikel 26.2 van de Richtlijn 95/46/EG (toestemming voor doorgiften op basis van *ad hoc* overeenkomsten, modelcontracten of BCR) nog slechts gedurende twee jaar van kracht zullen blijven na de inwerkingtreding van het ontwerp van Europese Verordening.

83. Dit standpunt zal een belangrijke en onnodige administratieve overlast veroorzaken zowel voor de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten die al de verleende toestemmingen opnieuw zullen moeten evalueren (en ongetwijfeld meer essentiële taken uit te voeren hebben) als voor de ondernemingen die nieuwe machtigingsaanvragen zullen moeten indienen voor doorgiften die reeds werden toegestaan.

84. Dit leidt overigens tot een belangrijke *rechtsonzekerheid* en betekent dat ondernemingen momenteel twijfelen om te investeren in instrumenten voor gegevensbescherming die slechts een beperkte geldigheidsduur zullen hebben. Deze maatregel zal een totaal contraproductief effect hebben en ressorteert zelfs nu al een dergelijk effect. Daarom verzet de CBPL zich hiertegen ten stelligste.

Een nieuwe garantie: de certificering

85. De CBPL merkt op dat het labelen van een verantwoordelijke voor de verwerking of een verwerker – met inbegrip ten voordele van buiten de Europese Unie gevestigde verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers – aan de hand van de « European Data protection Seal » vermeld wordt bij de passende waarborgen voor het toestaan van een gegevensdoorgifte naar een derde land met een niet-passend beschermingsniveau (artikel 42.2 aa)). De CBPL verwijst in dit verband naar de hoger uitgewerkte punten 75-81 betreffende certificering en is van mening dat uitsluitend onder de voorwaarden die zij in die paragrafen uiteenzet, een dergelijke certificering voor gevolg zou kunnen hebben dat een gegevensdoorgifte zonder enige andere vorm van bijkomende garantie wordt toegestaan.

4.2. Bindende bedrijfsvoorschriften of Binding Corporate Rules (BCR) voor de verwerkers

86. In haar advies 35/2012 over het voorstel van Europese verordening¹⁵, verwelkomde de CBPL het voorstel om de bindende bedrijfsvoorschriften (Binding Corporate Rules - BCR) expliciet te erkennen. Zij worden inmiddels reeds verschillende jaren¹⁶ door multinationale ondernemingen gebruikt teneinde voldoende waarborgen te bieden voor hun doorgiften van persoonsgegevens binnen de groep.

87. Welnu, hoewel de stemming door het Commissie LIBE het gebruik van BCR behoudt, lijkt zij de mogelijkheid om gebruik te maken van "BCR verwerkers" ("BCR Processor"¹⁷) te schrappen. De CBPL verzet zich tegen dit standpunt om volgende redenen:

88. Deze schrapping leidt tot rechtsonzekerheid voor de ondernemingen die reeds gebruik maken van deze oplossing. Sinds januari 2013 kunnen "BCR verwerkers" het voorwerp vormen van Europese samenwerkingsprocedures¹⁸ en verschillende dossiers worden momenteel geëvalueerd¹⁹.

¹⁵ http://www.privacycommission.be/sites/privacycommission/files/documents/advies_35_2012_0.pdf

¹⁶ In werkelijkheid worden zij gebruikt sinds 2003, datum waarop de G29 de ondernemingen toeliet gebruik te maken van BCR.

¹⁷ Terwijl de "BCR verantwoordelijke voor de verwerking" (BCR Controller) instrumenten zijn die de omkadering verzorgen van doorgiften die oorspronkelijk werden verwerkt door ondernemingen van de groep als verantwoordelijken voor de verwerking (bv. gegevens betreffende het personeel of klanten van de groep), omkaderen de "BCR verwerkers" de doorgiften van gegevens die oorspronkelijk werden verwerkt door de groep als verwerker (bv; een groep die outsourcing aanbiedt aan derde ondernemingen zoals het beheer van de personeels- of klantgegevens van derde ondernemingen).

¹⁸ De G29 heeft het kader uitgewerkt dat het gebruik van "BCR verwerkers" toelaat sinds juni 2012 (WP195 http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2012/wp195_en.pdf) en

89. Men zou overigens een instrument schrappen dat momenteel de beste waarborgen biedt inzake gegevensbescherming bij internationale gegevensdoorgiften naar verwerkers en meteen ook het beste middel is om in het buitenland de Europese beginselen van gegevensbescherming te promoten. De ondernemingen zouden geen andere keuzemogelijkheid meer hebben dan de modelcontractbepalingen 2010/87/EU te ondertekenen of een beroep te doen op verwerkers die gevestigd zijn in de Europese Unie of in een land waarvan wordt aangenomen dat het een passend beschermingsniveau biedt (bv. de ondernemingen gevestigd in de VS die tot de Safe Harbour principes²⁰ zijn toegetreden). De BCR gaan verder dan de eenvoudige juridische verbintenissen opgenomen in de modelcontractbepalingen 2010/87/EU, aangezien zij daarenboven de verplichting opleggen om maatregelen te voorzien voor de concrete uitvoering van de juridische verbintenissen (regelmatige audit, opleiding van de werknemers, intern klachtenbeheerssysteem enz.)²¹.

90. Een kritiek die soms wordt geuit ten opzichte van de "BCR verwerkers" (en die de schrapping door de Commissie LIBE zou rechtvaardigen?) is het gebrek aan garanties voor de omkadering van latere verwerkingen. Welnu, de CBPL meent dat de voorgestelde waarborgen voldoen. Zoals de modelcontractbepalingen 2010/87/EU reeds voorzien kunnen de verwerkende ondernemingen onder strikte voorwaarden²², een beroep doen op latere verwerkers en in de nodige contractuele waarborgen voorzien voor deze activiteiten. De voorwaarden beogen onder meer het waarborgen van de transparantie tegenover de verantwoordelijken voor de verwerking (ondernemingen klanten van de groep) en het behoud van hun controle op de eventuele tussenkomst van latere verwerkers²³. Bovendien zullen de activiteiten van latere verwerkers, die geen deel uitmaken van de groep, moeten omkaderd worden door overeenkomsten²⁴.

de ondernemingen mogen hun aanvraag voor Europese samenwerkingsprocedure indienen sinds de maand januari 2013 (http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/press-material/press-release/art29_press_material/20121221_pr_bcrs_en.pdf).

¹⁹ Voor zover wij weten zijn reeds 8 dossiers lopende voor een Europese samenwerkingsprocedure maar hieraan dienen de ondernemingen toegevoegd te worden die momenteel de nodige investeringen doen die voorafgaan aan de formele indiening van hun dossier.

²⁰ De toepassing van Safe Harbour op ondernemingen-verwerkers vertoont niettemin bepaalde moeilijkheden (zie FAQ 10) en dit juridisch kader is niet vrij van kritiek. Zie in dit verband de mededeling van de Europese Commissie van 27 november 2012 « on the Functioning of the Safe Harbour from the Perspective of EU Citizens and Companies Established in the EU ».

²¹ Accountability maatregelen, eveneens ondersteund in het ontwerp van Europese Verordening voor gegevensbescherming.

²² Zie punt 6.1. van WP195.

²³ Deze tussenkomst is slechts mogelijk met hun akkoord. De partijen kunnen, in functie van de gevoeligheid van de betrokken activiteiten, vrij beslissen om te voorzien in een specifieke toestemming voor iedere latere verwerker dan wel of een algemene toestemming volstaat. In deze laatste hypothese dient de verantwoordelijke steeds de mogelijkheid te hebben zicht te verzetten voor de tussenkomst van een latere verwerker en in dat geval de overeenkomst te beëindigen.

²⁴ De waarborgen die de latere verwerkers moeten bieden zullen een afspiegeling moeten zijn van de waarborgen die door de hoofdverwerker geboden worden aan de klant-onderneming. De hoofdverwerker zal in ieder geval garant staan ten opzichte van zijn klant voor eventuele tekortkomingen van latere verwerkers.

91. Het zou overigens totaal incoherent zijn zich te verzetten tegen de "BCR verwerkers" door het gebrek aan strikte maatregelen in te roepen ter omkadering van latere verwerkingen, gelet op de zeer zwakke voorwaarden²⁵ die momenteel in de schoot van de EU in de tekst van de Commissie LIBE zelf worden bepaald om latere verwerkingen te omkaderen (artikel 26.2d)). De strikte voorwaarden van de "BCR verwerkers" die latere verwerkingen buiten de EU omkaderen²⁶ zouden veeleer als inspiratiemodel moeten dienen voor het Europees Parlement en de Europese Raad in het raam van de goedkeuring van de regels ter omkadering van latere verwerking in de schoot van de Unie²⁷.
92. Op dit ogenblik is het een feit dat multinationale ondernemingen die verwerkingsdiensten aanbieden een beroep doen op latere verwerkers. De autonomie die geboden wordt aan de verwerkers om hun latere verwerking juridisch te omkaderen werd sedert de goedkeuring van de modelcontractbepalingen 2010/87/EU juridisch erkend door de lidstaten, de Europese Commissie en de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten. Het is niet door het verbieden van de "BCR verwerker" dat men deze ontwikkeling, waaronder onder andere cloudcomputing, zal beletten. De doelstelling van het recht is niet technologische ontwikkelingen te beperken maar ze zo goed mogelijk te omkaderen.
93. Een andere, soms aangevoerde reden die het verzet (van de Commissie LIBE) tegen de "BCR verwerker" zou kunnen staven, is het risico dat buitenlandse overheden toegang zouden kunnen krijgen tot de gegevens. De BCR dienen voor het omkaderen van commerciële activiteiten en mogen per definitie niet de bevoegdheden inperken van buitenlandse overheden²⁸. Hoewel, ingeval van rechtsconflict voorzien de "BCR verwerker" strikte transparantieplichtingen ten opzichte van de verantwoordelijken voor de verwerking maar ook ten opzichte van de Europese gegevensbeschermingsautoriteiten die moeten tussenkomen²⁹. De garanties waarin voorzien wordt voor de "BCR verwerker" gaan dus in dezelfde richting als het door de Commissie LIBE voorgestelde artikel 43a en reiken dus zeker verder dan wat momenteel geboden wordt door de modelcontractbepalingen 2010/87/EU of bv. de Safe Harbor.

²⁵ Artikel 26.2d voorziet niet dat noodzakelijkerwijze een overeenkomst moet worden gesloten tussen de verwerker en de latere verwerkers en het bepaalt dat deze verwerking kan plaatsvinden zonder voorafgaande toelating van de verantwoordelijke, wat hem quasi zeker belet de noodzakelijke controle als verantwoordelijke voor de verwerking te bewaren. De hoofdverwerker stelt zich overigens niet garant voor fouten begaan door latere verwerkers.

²⁶ Zie ondermeer de punten 6.1vi en vii van de "BCR Processor" (WP195) maar ook artikel 11 van de modelcontractbepalingen 2010/87/EU

²⁷ Artikel 26.2.d betreffende de latere verwerking in de schoot van de EU.

²⁸ De beste manier zou er wellicht in bestaan machtigingen voor Europese openbare overheden in te voeren voor doorgiften voor dergelijke doeleinden alsook het afsluiten van internationale akkoorden. Politieke en industriële oplossingen verdienen eveneens de voorkeur.

²⁹ Zie punt 6.3 WP195.

94. Tot besluit, naast het feit dat de argumenten ten gronde om de "BCR verwerker" te schrappen in de ogen van de CBPL niet verdedigbaar zijn, veroorzaakt het feit zich hiertegen te verzetten alleen rechtsonzekerheid en drijft de ondernemingen tot het kiezen van minder beschermende oplossingen die niet de voordelen bieden van de BCR om in het buitenland de Europese regels voor gegevensbescherming te promoten.

4.3. Doorgiften en niet door het recht van de Unie veroorloofde verspreidingen (artikel 43.a)

95. De CBPL is van oordeel dat een algemene, massieve en systematische bewaking van Belgische en Europese burgers onaanvaardbaar is in een democratische samenleving. Bijgevolg verwelkomt de CBPL het initiatief van de Commissie LIBE in artikel 43.a) alsook in considerans 82, waarmee wordt gepoogd oplossingen aan te reiken voor de praktijken – en gevolgen op het vlak van privacy en persoonsgegevens – die de voorbije maanden aan het licht kwamen in de pers.

96. Samengevat voorziet artikel 43.a) dat de gegevensbeschermingsautoriteiten de verenigbaarheid met de verordening moeten evalueren van de aanvraag voor gegevensdoorgifte naar een derde land (aanvraag gebaseerd op een gerechtelijke beslissing van dit land (zaak SWIFT, Snowden, de aanvragen eDiscovery of van de Amerikaanse SEC (Security Exchange Commission) als concrete voorbeelden)) en de bedoelde doorgifte desgevallend goedkeuren. Het is eveneens de gegevensbeschermingsautoriteit die de "nationale gegevensbeschermingsautoriteit" zal verwittigen.

97. De CBPL meent niettemin dat het in het raam van de strijd tegen zware inbreuken en voor de nationale veiligheid noodzakelijk is dat internationale akkoorden worden gesloten om de acties van derde landen te regelen. In dit opzicht is de verwijzing in artikel 43a. naar de verdragen van wederzijdse bijstand zeker nuttig in het raam van de strijd tegen deze zware inbreuken.

98. Hoewel de CBPL van mening is dat de gegevensbeschermingsautoriteiten redelijkerwijs niet volledig kunnen worden uitgesloten of in het ongewisse gelaten over dit soort gegevensdoorgiften, meent zij evenwel niet dat zij het best geplaatst of zelfs opgericht zijn om te beslissen of een buitenlands vonnis of administratieve beslissing al dan niet kan aanvaard worden.

99. In dit opzicht is het verrassend dat het voorgestelde artikel 43a. slechts bevoegdheden verleent aan de gegevensbeschermingsautoriteiten (die de bevoegde nationale gegevensbeschermingsautoriteiten zullen inlichten) hoewel considerans 90 verwijst naar de tussenkomst van de Europese Commissie die erop moet toezien dat het Europees recht steeds

voorrang heeft, die zal moeten trachten het rechterlijk conflict met het derde land op te lossen en die informatie en hulp zal verstrekken aan de betrokken verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers. Er bestaat een zekere verwarring over de respectievelijke rol van de gegevensbeschermingsautoriteiten en de Europese Commissie, wat zonder twijfel aantoont dat de gegevensbeschermingsautoriteiten niet uitgerust, noch opgericht zijn voor de politieke rol die men hen zou willen laten vervullen krachtens dit artikel 43a. De met de evaluatie van de aanvragen belaste entiteit zou die kunnen zijn die in het desbetreffende internationaal akkoord wordt aangeduid.

100. Hoewel de CBPL het nuttig acht dat een algemene informatie wordt verstrekt over de aanvragen die werden ingediend in de voorbije 12 maanden, heeft zij meer twijfels bij de optie om in een specifieke informatieverstrekking voor de betrokkenen te voorzien. Het opleggen van deze transparantie lost niet het rechtsconflict op waarmee een onderneming kan worden geconfronteerd indien deze transparantie verboden wordt door de buitenlandse autoriteiten.

101. De loutere verwijzing naar de buitenlandse rechtsbevoegdheid of administratieve overheden voldoet overigens niet aangezien zij, zoals in het geval PRISM, niet systematisch betrokken zijn. Het zou nuttig zijn om het toepassingsgebied van het artikel te verruimen tot de openbare overheden in het algemeen.

102. Tenslotte verwelkomt de CBPL considerans 82 die expliciet bepaalt dat het feit dat een buitenlandse wetgeving voorziet in extraterritoriale toegang tot in de Unie verwerkte persoonsgegevens zonder toestemming, krachtens de wetgeving van de Unie of van de lidstaten dient te worden beschouwd als een teken van een gebrekkig beschermingsniveau.

4.4. Uitzonderingen (artikel 44)

103. Om redenen die reeds werden verduidelijkt in haar vorig advies betreffende het voorstel van Verordening (punt 140 van advies 35/2012), verwelkomt de CBPL de schrapping van punt h van artikel 44.1. Zij wenst tevens te onderstrepen dat de uitzonderingen waarin wordt voorzien in artikel 44 in het algemeen restrictief moeten worden geïnterpreteerd en slechts betrekking kunnen hebben op massieve of herhaalde gegevensdoorgiften, noch kunnen dienen als basis voor gegevensdoorgiften die plaatsvinden op een wijze die niet kan beschouwd worden als noodzakelijk of proportioneel in een democratische samenleving.

5. Hoofdstuk VII : Samenwerking en Conformiteit

5.1. "One stop shop" beginsel – centraal contactpunt (artikel 51)

104. De tekst van de Commissie LIBE herwerkt het "one stop shop" mechanisme zoals het in het voorstel van de Europese Commissie werd opgenomen. De eerste paragraaf van artikel 51 blijft nagenoeg ongewijzigd maar verduidelijkt dat iedere toezichthoudende autoriteit bevoegd zal zijn om haar bevoegdheden uit te oefenen op haar eigen grondgebied, zonder afbreuk te doen aan de artikelen 73 en 74, die handelen over het recht om *een klacht in te dienen* bij een toezichthoudende autoriteit van zijn woonplaats en het recht om een beroep in rechte in te stellen tegen een toezichthoudende autoriteit. Bovendien verduidelijkt artikel 51.1 dat verwerkingen uitgevoerd door openbare overheden uitsluitend onder de bevoegdheid vallen van de toezichthoudende autoriteit van de betrokken lidstaat. De CBPL verwelkomt deze verduidelijkingen.

5.2. De "lead authority" - hoofdautoriteit (artikel 54bis)

105. De aanduiding van een "lead authority" ingeval van een grensoverschrijdende verwerking zoals bepaald in artikel 51.2 van het voorstel van de Europese Commissie, wordt omkaderd door het nieuwe artikel 54bis, getiteld "hoofdautoriteit". Dit nieuwe artikel verwijst naar het begrip belangrijkste vestiging zoals gedefinieerd door artikel 4 (13), dat zelf gewijzigd werd.

106. De belangrijkste vestiging wordt immers voortaan gedefinieerd als "*met betrekking tot de voor de verwerking verantwoordelijke de plaats van vestiging van de voor de verwerking verantwoordelijke in de Unie waar de voornaamste besluiten over het doel van en de voorwaarden en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens worden genomen*". Meerdere, in dit artikel vermelde bijkomende objectieve criteria, laten toe de belangrijkste vestiging van een verantwoordelijke voor de verwerking concreter te bepalen.

107. Ondanks het voorbehoud dat reeds door de CBPL werd geformuleerd in haar vorig advies (punten 18 e.v. van advies 35/2012) met betrekking tot het begrip belangrijkste vestiging, leiden de door de Commissie LIBE aangebrachte wijzigingen tot een vereenvoudiging in die zin dat de belangrijkste vestiging zowel voor de verantwoordelijken voor de verwerking als voor de verwerkers op dezelfde wijze zal worden bepaald, wat niet het geval was in het voorstel van de Europese Commissie. Bovendien zijn de indicatieve en niet exclusieve criteria voor de bepaling soepeler.

108. Het is in geval van "grensoverschrijdende verwerkingen" dat de aanduiding van een hoofdataoriteit noodzakelijk zal zijn (artikel 54 bis gestemd door de Commissie LIBE). Er is sprake van een dergelijke verwerking wanneer persoonsgegevens worden verwerkt in het kader van de activiteiten van een vestiging van een verantwoordelijke voor de verwerking of een verwerker in de Unie en de verantwoordelijke voor de verwerking of de verwerker in meer dan één lidstaat is gevestigd, *of wanneer de persoonsgegevens van inwoners van meerdere lidstaten worden verwerkt*. De CBPL verwelkomt deze toevoeging aangezien een hoofdataoriteit ook zal worden aangeduid als de persoonsgegevens van andere betrokkenen zullen worden verwerkt die niet woonachtig zijn in de lidstaat waar de verantwoordelijke voor de verwerking is gevestigd. Het is inderdaad noodzakelijk dat in die gevallen alle toezichthoudende autoriteiten van lidstaten waarvan gegevens van bewoners worden verwerkt, een rol krijgen bij de controle van de bedoelde verwerkingen.

5.3. Een versterking van de rol van het Europees Comité voor gegevensbescherming

109. De CBPL stelt tot haar tevredenheid vast dat de tekst zoals hij werd gewijzigd door de Commissie LIBE toelaat eventuele geschillen betreffende de aanduiding van de hoofdataoriteit aanhangig te maken bij het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB). In dit opzicht lijken paragraaf 3 van artikel 54 bis en paragraaf 4 van hetzelfde artikel in tegenspraak, aangezien paragraaf 3 het heeft over een *advies* dat kan worden uitgebracht door de EDPB terwijl paragraaf 4 bepaalt dat de EDPB de hoofdataoriteit kan *aanwijzen*. De tekst zou in dit opzicht moeten worden verduidelijkt.

110. Zodra de hoofdataoriteit is aangeduid specificeert de tekst dat zij overeenkomstig artikel 51.1 alle andere bevoegde toezichthoudende autoriteiten moet raadplegen alvorens de nodige maatregelen te nemen om de activiteiten van de verantwoordelijke voor de verwerking te controleren. Indien de hoofdataoriteit een maatregel wenst te nemen die rechtsgevolgen kan hebben voor de verantwoordelijke voor de verwerking, kunnen de andere toezichthoudende autoriteiten zich verzetten tegen een dergelijke maatregel. In dat geval zal de zaak aanhangig gemaakt worden bij de EDPB, die in laatste aanleg een voor de toezichthoudende autoriteit dwingende maatregel kan goedkeuren.

111. De CBPL verwerpt echter het idee om een hoofdataoriteit toe te laten dwingende maatregelen goed te keuren voor verwerkingen waarvoor andere toezichthoudende autoriteiten bevoegd zijn. Een medebeslissingsprocedure waarbij alle bevoegde toezichthoudende autoriteiten betrokken worden is immers in dergelijk geval geschikter, aangezien de beslissing genomen door de hoofdataoriteit zal gedeeld worden door alle bevoegde toezichthoudende autoriteiten.

112. De CBPL verkiest in elk geval dat, in plaats van een systeem van hoofdautoriteit (al dan niet met een medebeslissingsprocedure), een specifiek orgaan zoals de EDPB, zou bevoegd worden om toezicht uit te oefenen op grensoverschrijdende verwerkingen zoals gedefinieerd in artikel 54 bis.
113. Meer in het algemeen is de CBPL voorstander van de oprichting van een autonoom Europees orgaan dat op z'n minst uitspraak zou doen over de bevoegdheidsgeschillen tussen toezichthoudende autoriteiten (indien het systeem van hoofdautoriteit zou worden weerhouden), ofwel in sommige gevallen dwingende beslissingen zou kunnen nemen (zoals het nemen van dwingende maatregelen ingeval van grensoverschrijdende verwerkingen, indien het systeem van hoofdautoriteit wordt afgevoerd). Een dergelijk orgaan zou bijvoorbeeld de vorm kunnen aannemen van een agentschap dat bovendien over rechtspersoonlijkheid zou moeten beschikken om beslissingen te kunnen goedkeuren.
114. De CBPL merkt trouwens op dat in het ontwerp van Verordening niets wordt gezegd over mogelijkheden om beroep aan te tekenen tegen de beslissingen van de EDPB, hoewel overeenkomstig artikel 74 tegen elke beslissing van een toezichthoudende autoriteit een beroep in rechte kan worden ingesteld. De tekst zou bijgevolg moeten bepalen dat tegen de beslissingen van de EDPB³⁰ een beroep kan worden ingesteld bij het Europees Hof van Justitie.

6. Hoofdstuk VIII : Beroep, aansprakelijkheid en sancties

6.1. Complexiteit van de mogelijke rechtsmiddelen

115. Een betrokkene die geconfronteerd wordt met een schending van zijn fundamenteel recht op bescherming van zijn persoonsgegevens loopt het risico geconfronteerd te worden met verschillende rechtsmachten van verschillende lidstaten. Het kan immers gaan om:
- De lokale toezichthoudende autoriteit, gevestigd in de lidstaat waar de betrokkene zijn klacht indient (artikel 73 van het ontwerp van Verordening),
 - De hoofdautoriteit in de lidstaat waar de verantwoordelijke voor de verwerking zijn belangrijkste vestiging heeft (artikel 54 bis van het ontwerp van Verordening),

³⁰ Zoals voorzien door artikel 263 VWEU

- De rechtbanken van de lidstaat waar de hoofdautoriteit³¹ is gevestigd (plaats van de belangrijkste vestiging van de verantwoordelijke voor de verwerking) met betrekking tot de beroepen ingesteld tegen beslissingen van de hoofdautoriteit (artikelen 54 bis en 74 gecombineerd),
- De rechtbanken van de lidstaat waar de betrokkene zijn hoofdverblijfplaats heeft, betreffende een beroep in rechte tegen de verantwoordelijke voor de verwerking (artikel 75)³²
- De rechtbanken van de lidstaat van de autoriteit die de klacht heeft ontvangen voor de rechtsvorderingen tegen de lokale autoriteiten.

116. In tegenstelling tot de Richtlijn 95/46/EG die steunt op de toenadering tussen wetgevingen met het oog op het bevorderen van de interne markt (artikel 114 VwEU) wil het ontwerp van Verordening zich baseren op artikel 16 VwEU dat een fundamenteel recht bekrachtigt, met name de bescherming van de grondrechten van de burgers. Het herneemt artikel 8 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. De CBPL is van mening dat artikel 16 VwEU als doel heeft de grondrechten van de burgers te beschermen, en niet geschreven werd om de verantwoordelijken voor de verwerking toe te laten hun gegevens makkelijker te verwerken, onder meer door toegang te hebben tot een unieke gesprekspartner die toezicht zou uitoefenen op hun activiteiten (one-stop-shop beginsel).

6.2. Ontbreken van een doeltreffende voorziening in rechte zoals gewaarborgd door het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie

117. Door te aanvaarden dat de hoofdautoriteit verschillend is van deze die een klacht ontvangt, zal de betrokkene die de klacht heeft ingediend geconfronteerd worden met een buitenlandse - soms geografisch heel ver verwijderde - toezichthoudende autoriteit die een andere taal gebruikt en onderworpen is aan een verschillende procedure. Deze obstakels, samen met de kosten die een dergelijke procedure met zich zou kunnen brengen, kunnen een overtreding vormen van artikel 16 VwEU aangezien de procedure extreem moeilijk wordt gemaakt.

118. Bovendien moet eraan herinnerd worden dat artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie het recht bekrachtigt om te beschikken over een effectief beroep voor een rechtbank. Dit artikel herneemt de artikelen 13 en 6(1) van het EVRM. Deze

³¹ Met name de rechtbanken van de lidstaat waar de verantwoordelijke voor de verwerking zijn belangrijkste vestiging heeft in de zin van artikel 4 (13).

³² Deze gevallen zijn niet limitatief aangezien bijvoorbeeld artikel 74.2 een betrokkene toelaat een vordering in te stellen bij de rechtbanken van de lidstaat waar de toezichthoudende autoriteit is gevestigd om deze te verplichten op te treden ingevolge een klacht.

effectieve toegang tot een nationale instantie wordt *in concreto* geïnterpreteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens³³.

119. Welnu, ingeval van toepassing van artikel 74 zou een beroep tegen een beslissing genomen door een hoofdautoriteit die in het buitenland zou gevestigd zijn, moeten plaatsvinden voor de rechtbanken van deze autoriteit. Hieruit volgt dat een effectief beroep betreffende een grondrecht extreem wordt bemoeilijkt voor de betrokkene. Natuurlijk is er artikel 74.4 dat stelt dat een betrokkene die te maken krijgt met een beslissing genomen door een toezichthoudende autoriteit die in een andere lidstaat gevestigd is, aan de toezichthoudende autoriteit van zijn woonplaats kan vragen om in zijn naam een vordering in te stellen tegen deze buitenlandse toezichthoudende autoriteit. Deze bepaling is echter niet meteen de duidelijkste (wie draagt de kosten, kan de autoriteit weigeren een dergelijke vordering in te stellen, welk soort vordering wordt bedoeld?), en de uitvoering ervan dreigt geen oplossing te bieden voor de moeilijkheden waarmee de betrokkenen, die een beroep wensen in te stellen tegen een beslissing van een buitenlandse autoriteit, zullen worden geconfronteerd.

120. Hetzelfde geldt voor artikel 75 dat het recht vaststelt om een rechtsvordering in te stellen tegen de verantwoordelijke voor de verwerking, hetzij in het land van zijn belangrijkste vestiging, hetzij in de lidstaat van de woonplaats van de betrokkene. Bijgevolg is het mogelijk dat een veelvoud van rechtsvorderingen wordt ingesteld in verschillende lidstaten die allen betrekking hebben op dezelfde inbreuk op de bepalingen van de Verordening. Naast deze moeilijkheid is het mogelijk dat een beroep tegen een beslissing van een andere toezichthoudende autoriteit aanhangig wordt gemaakt bij een andere rechtbank. In deze hypothese zal zich ongetwijfeld een bevoegdheidsconflict voordoen.

121. Hoewel artikel 76, §§2 en 3 enkele principes aanreikt om conflicten tussen gerechtelijke beslissingen te vermijden, is de CBPL van mening dat duidelijk blijkt dat de complexiteit van het systeem de betrokkenen belet over een effectieve mogelijkheid tot beroep te beschikken om hun rechten te laten gelden, en dit in tegenspraak met artikelen 47 en 8 van het Handvest van Grondrechten van de Europese Unie en artikel 16 VwEU.

122. Om deze redenen formuleert de CBPL het grootste voorbehoud met betrekking tot het systeem voor het instellen van beroep zoals voorgesteld door het ontwerp van Verordening, gecombineerd met het one-stop-shop mechanisme. De uitoefening van het fundamenteel recht op privacy van de burgers wordt hierdoor verzwakt en de coherentie van het systeem

³³ Zie EHRM, arrest nr. 12964/87, 16 december 1992, *de Geouffre de la Pradelle v. France*

kan slechts worden gevrijwaard indien de voorgestelde bevoegdheidsregels ongewijzigd blijven.

6.3. Administratieve sancties (artikel 79)

123. De CBPL merkt op dat de door de Commissie LIBE gestemde tekst (artikel 79.2a)) bepaalt dat, in geval van inbreuk op de Verordening, de gegevensbeschermingsautoriteit minstens één van de drie volgende sancties zal opleggen: een waarschuwing (bij een eerste onvrijwillige inbreuk) regelmatige, periodieke "gegevensbeschermingsaudits" en een boete tot 100.000.000 euro of tot 5 % van de jaarlijkse wereldwijde omzet. Deze bedragen zullen geactualiseerd worden via gedelegeerde handeling. Tenslotte, indien de verantwoordelijke voor de verwerking of de verwerker beschikt over een geldig Europees gegevensbeschermingszegel wordt enkel een boete opgelegd bij een inbreuk als gevolg van opzet of nalatigheid. (zie punt 77 hiervoor).
124. De CBPL herhaalt de grieven die zij formuleerde in haar advies 35/2012 met betrekking tot het initiële standpunt van de Europese Commissie (punten 154-163). De CBPL blijft gekant tegen de toekenning van een administratieve sanctiebevoegdheid aan de gegevensbeschermingsautoriteiten (ongeacht welke vorm deze administratieve sanctie aanneemt en zelfs als de voorgestelde sancties gradueel worden voorgesteld).
125. De CBPL is bijzonder bekommerd om het behoud van de eerste doelstelling van haar werk, zijnde het in overeenstemming brengen van uitgevoerde verwerkingen met de vereisten van de reglementering inzake gegevensbescherming. Op basis van haar ervaring kan zij bevestigen dat bemiddeling in de meeste gevallen leidt tot de bedoelde overeenstemming maar ook tot een betere aanvaarding van de regels door partijen en bijgevolg ook tot een grotere bewustwording van de uitdagingen van de bescherming van de privacy en van persoonsgegevens. In de zeldzame gevallen waar bemiddeling mislukt, is de CBPL van mening dat de gerechtelijke instanties de zaak moeten overnemen zodat de regels inzake scheiding der machten worden geëerbiedigd. De CBPL heeft dus een duidelijke voorkeur voor de koers die werd ingeslagen door de Raad (DAPIX) om aan de gegevensbeschermingsautoriteiten de mogelijkheid te bieden (en ze niet te verplichten) om administratieve sancties op te leggen. Zij is daarentegen van mening dat maatregelen zoals waarschuwingen of het uitvoeren van regelmatige gegevensbeschermingsaudits waardevolle controle-instrumenten kunnen vormen en vectoren voor het in overeenstemming brengen. Wat de bedragen van de sancties betreft meent de CBPL dat die, ook al betreft het maxima, overdreven zijn. Het percentage van de wereldwijde omzet valt op zijn beurt niet te berekenen bij gebrek aan bijkomende precisering van het begrip "wereldwijde omzet".

126. Ten slotte verzet de CBPL zich tegen het gunstregime dat verleend wordt aan de gecertificeerde verantwoordelijken voor de verwerking en verwerkers (artikel 39). Zij meent integendeel dat de toekenning van dit label de begunstigten moet aanzetten tot een strikt engagement wat de naleving van de reglementering betreft. Het verbreken van het vertrouwen dient haar inziens, *a fortiori* strenger te worden bestraft.

7. Hoofdstuk IX : Bijzondere bepalingen

7.1. Rijksregisternummer

127. In haar advies 35/2012 betreurt de CBPL de schrapping van artikel 8.7. van de richtlijn 95/46/EG die de lidstaten toelaat de voorwaarden te bepalen waaronder een nationaal identificatienummer of elk ander algemeen identificatiemiddel kan worden verwerkt. Zij vreest dat het identificatienummer van het Rijksregister niet meer zal kunnen worden gebruikt (punten 169 – 171).

128. Bijgevolg pleit de CBPL voor de invoeging van een amendement dat de verwerking toelaat van het identificatienummer van het Rijksregister zoals dit werd geregeld in de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, met inbegrip van de gevallen waar een dergelijke verwerking onderworpen is aan een machtiging van het bevoegde Sectoraal comité (zie supra punten 68-70).

7.2. Verwerking van persoonsgegevens over gezondheid (artikel 81)

129. De CBPL vestigt eveneens de aandacht op de nodeloos strenge formulering van de rechtsgrond voor de verwerking van gegevens betreffende de gezondheid in het raam van therapeutische doeleinden. In de huidige reglementering is een verwerking van gegevens betreffende de gezondheid voor dergelijke doeleinden steeds toelaatbaar. Artikel 81, punt 1, a) van de door de Commissie LIBE gestemde tekst bepaalt echter dat dergelijke verwerkingen slechts toelaatbaar zijn op grond van specifieke EU-wetgeving of nationale wetgeving. De CBPL begrijpt niet in welke mate een specifieke wetgeving voor alle gevallen concreet kan bijdragen tot een betere bescherming van de privacy van de burger. Zij meent dat dit in veel gevallen zal leiden tot een overbodige bureaucratie.

130. De CBPL meent daarentegen dat het nastreven van therapeutische doeleinden in combinatie met het beroepsgeheim (of iedere andere gelijkwaardige verplichting) in principe volstaat om

de toelaatbaarheid³⁴ van de verwerking van gegevens betreffende de gezondheid in het raam van therapeutische doeleinden te rechtvaardigen en stelt bijgevolg voor artikel 81, punt 1, a) als volgt te formuleren:

"Binnen de grenzen van deze verordening en overeenkomstig artikel 9, lid 2, onder h), moeten verwerkingen van persoonsgegevens betreffende de gezondheid noodzakelijk zijn:

(a) voor doeleinden van preventieve geneeskunde, medische diagnose, het verstrekken van zorg of behandelingen of het beheren van gezondheidsdiensten, mits die gegevens worden verwerkt door een gezondheidswerker die onderworpen is aan het beroepsgeheim of door een andere persoon die eveneens onderworpen is aan een gelijkwaardige vertrouwelijkheidsverplichting overeenkomstig het recht van de Unie of van een lidstaat of door een door nationale bevoegde instanties vastgestelde regelgeving; Het recht van de Unie of van een lidstaat kan passende en specifieke maatregelen bepalen om de rechtmatige belangen van de betrokkenen te vrijwaren";

7.3. Verwerkingen voor historische, statistische en wetenschappelijke doeleinden (artikel 83)

131. Verwerkingen uitgevoerd voor historische, statistische en wetenschappelijke doeleinden (HSW) genieten momenteel van een voorkeurregime³⁵ en het is noodzakelijk dat dit regime blijft bestaan maar dat de regels en waarborgen tevens worden geharmoniseerd teneinde ze toepasselijk te maken op Europees niveau. Alsmear meer onderzoeksprojecten overstijgen immers het louter nationale niveau en het is essentieel het werk van de wetenschappers te vergemakkelijken door verschillen tussen nationale wetgevingen zoveel mogelijk te vermijden.

Bewaringstermijn

132. Net zoals in het oorspronkelijke ontwerp van de Europese Commissie voorziet het door de Commissie LIBE gestemde ontwerp in de mogelijkheid om de gegevens langer te bewaren voor HSW onderzoekdoeleinden (artikel 5.e.). De Commissie LIBE voegt *archivering* toe als doeleinde en voorziet als bijkomende waarborg dat organisatorische en veiligheidsmaatregelen moeten worden genomen zodat de gegevens enkel toegankelijk zijn voor die doeleinden. De CBPL verwelkomt deze vervollediging (de verwijzing naar de veiligheidsmaatregelen werd specifiek door de CBPL gesuggereerd in haar advies 35/2012³⁶).

³⁴ Ingeval van toelaatbaarheid van een verwerking dienen vanzelfsprekend ook alle andere principes te worden nageleefd die zullen worden opgenomen in de nieuwe Verordening (finaliteit, proportionaliteit, veiligheid enz.)

³⁵ Momenteel is de nuttige informatie verspreid over de richtlijn 95/46/EG, onder meer in de consideransen 29, 34, 40; alsook in de artikelen 6.1.b, 6.1.e, 11.2, 13.2.

³⁶ Punt 179

Verenigbaarheid ingeval van latere verwerkingen

133. De CBPL meent evenwel dat het nuttig zou zijn de uitzondering te hernemen waarin momenteel voorzien wordt in artikel 6 van de Richtlijn 95/46/EG die stelt dat latere verwerkingen voor historische, statistische en wetenschappelijke doeleinden (waaraan het doeleinde archivering zou worden toegevoegd) niet beschouwd worden als onverenigbaar (mits eerbiediging van de voorwaarden van de artikelen 83 en 83a).

Article 5.b : collected for specified, explicit and legitimate purposes and not further processed in a way incompatible with those purposes (purpose limitation); Further processing of data for historical, statistical, scientific or archive purposes shall not be considered as incompatible subject to the conditions and safeguards referred to in article 83 and 83a;

134. De wijziging die voorgesteld wordt in considerans 126, die stelt dat gegevens die verwerkt worden voor HSW onderzoeksdoeleinden zouden kunnen worden verwerkt voor andere doeleinden indien de betrokkene hier toestemming voor geeft of op basis van EU-wetgeving of nationale wetgeving, wordt niet door de CBPL gesteund. Volgens haar komt dit neer op een gedeeltelijke herinvoering van artikel 6.4, waarvan de Commissie LIBE evenwel de schrapping voorstelt³⁷.

Recital 126. Scientific research for the purposes of this Regulation should include fundamental research, applied research, and privately funded research and in addition should take into account the Union's objective under Article 179(1) of the Treaty on the Functioning of the European Union of achieving a European Research Area. The processing of personal data for historical, statistical and scientific research purposes should not result in personal data being processed for other purposes, unless with the consent of the data subject or on the basis of Union or Member State law.

Rechtsgrond : de toestemming

135. Betreffende de rechtsgronden voorziet de Commissie LIBE de herinvoering van de noodzakelijke toestemming in het raam van de verwerking van persoonsgegevens betreffende de gezondheid voor HSW onderzoeksdoeleinden. Zoals Richtlijn 95/46/EG reeds bepaalt,

³⁷ Punt 36 advies 35/2012.

kunnen lidstaten een afwijking voorzien op de eis van toestemming in gevallen van onderzoek van gewichtig algemeen belang³⁸. Ondanks de mogelijkheid geboden aan de Europese Commissie tot het goedkeuren van gedelegeerde handelingen om dit doel van gewichtig algemeen belang te specificeren, meent de CBPL dat het beginsel van herinvoering van de eis van toestemming geen goede zaak is en dat dit voorstel duidelijk zal leiden tot verschillen tussen de nationale wetgevingen.

Article 81

1a. When the purposes referred to in points (a) to (c) of paragraph 1 can be achieved without the use of personal data, such data shall not be used for those purposes, unless based on the consent of the data subject or Member State law.

1b. Where the data subject's consent is required for the processing of medical data exclusively for public health purposes of scientific research, the consent may be given for one or more specific and similar researches. However, the data subject may withdraw the consent at any time.

1c. For the purpose of consenting to the participation in scientific research activities in clinical trials, the relevant provisions of Directive 2001/20/EC shall apply.

2. Processing of personal data concerning health which is necessary for historical, statistical or scientific research purposes shall be permitted only with the consent of the data subject, and shall be subject to the conditions and safeguards referred to in Article 83.

~~***2a. Member States law may provide for exceptions to the requirement of consent for research, as referred to in paragraph 2, with regard to research that serves a high public interests, if that research cannot possibly be carried out otherwise. The data in question shall be anonymised, or if that is not possible for the research purposes, pseudonymised under the highest technical standards, and all necessary measures shall be taken to prevent unwarranted re-identification of the data subjects. However, the data subject shall have the right to object at any time in accordance with Article 19.***~~

136. De CBPL begrijpt overigens de reden niet waarom in artikel 83a betreffende de archieven wordt bepaald dat het nationaal recht onder meer moet handelen over de kwestie van de toestemming. De CBPL steunt absoluut het idee niet dat verwerkingen door archiefdiensten onderworpen worden aan een toestemming.

³⁸ Considerans 34 van de Richtlijn.

Article 83a

1. Once the initial processing for which they were collected has been completed, personal data may be processed by archive services whose main or mandatory task is to collect, conserve, provide information about, exploit and disseminate archives in the public interest, in particular in order to substantiate individuals' rights or for historical, statistical or scientific research purposes. These tasks shall be carried out in accordance with the rules laid down by Member States concerning access to and the release and dissemination of administrative or archive documents and in accordance with the rules set out in this Regulation, specifically with regard to consent and the right to object

137. Hoewel de noodzakelijke toestemming zou moeten worden vermeden zou ieder onderzoeksproject niettemin moeten leiden tot een afweging van de aanwezige belangen. Daarom, stelde de CBPL reeds in haar voorgaand advies 35/2012 "*De CBPL heeft meer voorbehoud ten aanzien van artikel 6.2. dat lijkt toe te laten dat er verwerkingen van niet-gevoelige gegevens worden verricht voor wetenschappelijke doeleinden zonder dat het eerste lid van artikel 6 wordt nageleefd. Het is in de ogen van de CBPL nochtans van wezenlijk belang dat ieder onderzoeksproject deze verplichte wettelijkheidstest ondergaat om te vermijden dat er onethische onderzoeksprojecten zouden worden toegelaten*".

Article 6.2. Processing of personal data which is necessary for the purposes of historical, statistical or scientific research shall be lawful subject to the conditions and safeguards referred to in Article 83.

Verwerkingsvoorwaarden

138. Met betrekking tot de voorwaarden die dienen nageleefd te worden in het raam van HSW onderzoek promoot artikel 83.1 bij wetenschappelijk onderzoek terecht het gebruik van anonieme of gepseudonimiseerde gegevens, wat volledig in lijn is met onze nationale wetgeving en andere internationale standaarden³⁹. Niettemin meent de CBPL dat de tekst van artikel 83, punt 1, het gebruik van rechtstreeks identificeerbare gegevens zou moeten toelaten indien onmogelijk gebruik kan worden gemaakt van anonieme of gepseudonimiseerde gegevens. Door niet in deze mogelijkheid te voorzien zal de ontwerp tekst de verantwoordelijken voor de verwerking ertoe nopen zich te wenden tot andere rechtsgronden dan deze bepaald in de artikelen 6.2 en 9.2.i en ia (wat er zal op neerkomen dat zij eveneens

³⁹ Hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 13/02/2001; maar zie ook artikel 40 van de Duitse federale wet, artikel 46 van de Oostenrijkse federale wet (DSG 2000), artikel 16 van de Estse wet en artikel 3 van de Aanbeveling Rec (2006)4 van de Raad van Europa over het onderzoek dat gebruik maakt van menselijk lichaamsmateriaal

de toepassing van de andere – nochtans nuttige – waarborgen bepaald in artikelen 81 en 83 kunnen vermijden). Men kan moeilijk beweren dat het wetenschappelijk onderzoek zich noodzakelijk zou moeten beperken tot anonieme gegevens of dat er zou moeten geopteerd worden voor pseudonimisering, terwijl de identiteit van de personen die het onderwerp vormen van het onderzoek vaak noodzakelijk blijkt. Bijgevolg zou de oorspronkelijk door de Europese Commissie voorziene formulering « *as long as these purpose can be fulfilled in this manner* » opnieuw moeten toegevoegd worden.

Article 83

In accordance with the rules set out in this Regulation, personal data may be processed for historical, statistical or scientific research purposes only if:

(a) these purposes cannot be otherwise fulfilled by processing data which does not permit or not any longer permit the identification of the data subject;

(b) data enabling the attribution of information to an identified or identifiable data subject is kept separately from the other information under the highest technical standards, and all necessary measures are taken to prevent unwarranted re-identification of the data subjects, as long as these purpose can be fulfilled in this manner.

Rechten van de betrokkenen

139. Betreffende de uitzonderingen op de uitoefening van rechten door de betrokkenen, verwelkomt de CBPL de intentie om deze rechtsreeks in de verordening te bepalen⁴⁰. Zij betreurt echter het ontbreken van een uitzondering op het recht op toegang, alsook op het recht op verbetering (nochtans momenteel voorzien door artikel 13.2 van de Richtlijn 95/46/EG).

Article 15 and 16 shall not apply under condition that the information or part of the information referred to in Article 15 or the rectification is likely to render impossible or seriously impair the achievement of the objectives of the scientific, statistical or historical research, unless the interests of the research are overridden by the interests or the fundamental rights and freedoms of the data subject. From the moment that the information is not any more likely to render impossible or seriously impair the achievement of the objectives of the scientific research, the controller or processor shall grant the data subject access to the data without delay.

⁴⁰ Zie punt 180 van advies 35/2012 dat het voornemen van de Europese Commissie op de korrel nam om dit probleem te regelen aan de hand van en gedelegeerde handeling.

140. De uitzondering op het recht op informatieverstrekking wordt voorzien door de Commissie LIBE (artikel 14.5.b). De CBPL meent dat die zou kunnen uitgebreid worden tot het statistisch doeleinde (art. 81a)⁴¹. Een uitzondering op de verplichte informatieverstrekking zou overigens eveneens moeten worden voorzien voor de rechtstreekse gegevensinzamelingen,⁴² wanneer dit de beoogde wetenschappelijke doeleinden ernstig in het gedrang zou brengen of onmogelijk maken. Zodra de transparantie geen gevaar meer vormt voor het doeleinde zou zij kunnen verwezenlijkt worden. Het gaat er bijvoorbeeld om te vermijden dat vooraf verplicht zou moeten verduidelijkt worden dat een psychosociaal onderzoek handelt over eventuele racistische gedragingen van individuen. Het spreekt voor zich dat de precisering van dit doeleinde een invloed zal hebben op de verstrekte antwoorden wat zou kunnen leiden tot foutieve resultaten⁴³. De CBPL formuleert in dit verband een voorstel van tekst, gebaseerd op die in haar advies 35/2012:

Article 14

5. Paragraphs 1 to 4 shall not apply, where:

(b) the data are processed for historical, statistical or scientific research purposes or for archive services subject to the conditions and safeguards referred to in Articles 81 and 83, are not collected from the data subject and the provision of such information proves impossible or would involve a disproportionate effort and the controller has published the information for anyone to retrieve; or

14.5.ba: data are processed for historical, statistical or scientific research purposes subject to the conditions and safeguards referred to in Articles 81 and 83 and the provision of such information or part of the information referred to in Article 14 (1 to 3) is likely to render impossible or seriously impair the achievement of the objectives of the scientific, statistical or historical research. From the moment that the information is not any more likely to render impossible or seriously impair the achievement of the objectives of the scientific research, the data subject shall be informed without delay.

Article 17.3.ca

for archive services in accordance with Article 83a;

⁴¹ Hetzelfde geldt voor het recht op uitwissing (17.3.c).

⁴² Een vrijstelling ingeval van rechtstreekse inzameling is reeds opgenomen in verschillende nationale wetgevingen zoals in de Duitse federale wet (art. 33), de Portugese wet (art. 10) alsook in de Luxemburgse wet (art. 27).

⁴³ Duidelijk communiceren over de precieze doeleinden van een onderzoek kan natuurlijk de antwoorden beïnvloeden en bijgevolg de resultaten compromitteren. Een gelijkaardige uitzondering bevindt zich in de Poolse wetgeving (art. 25 van de wet van 29 augustus 1997) voor de onrechtstreekse gegevensinzamelingen.

8. Hoofdstuk X: Gedelegeerde- en uitvoeringshandelingen

8.1. Gedelegeerde handelingen (artikel 86)

141. Wegens vele redenen waarvoor wordt verwezen naar advies 35/2012 (punten 182 – 185), is de CBPL van in het begin gekant tegen het groot aantal gedelegeerde handelingen waarin wordt voorzien in het door de Europese Commissie neergelegde ontwerp van Verordening. Het onderzoek door de Commissie LIBE lijkt in dat opzicht niet afgerond. De lijst met gedelegeerde handelingen van artikel 86 blijft aldus open. De CBPL verwelkomt echter de toevlucht die in verschillende bepalingen wordt genomen tot de adviesbevoegdheid van het Europees Comité voor gegevensbescherming (EDPB), alsook de raadpleging van dit laatste in de gevallen waar een gedelegeerde handeling wordt weerhouden.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere